

Jaarverslag 2017-2018

Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant
Gemeenschappelijke regeling Programma Schoolverzuim
en Voortijdig Schoolverlaten

Voorwoord

Ieder kind heeft recht op onderwijs en verdient de kans zich te ontwikkelen. Maar een zorgeloze schooltijd is helaas niet voor elke jongere vanzelfsprekend.

Binnen het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) West-Brabant werken achttien gemeenten samen om schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten onder jongeren van 5 tot 23 jaar tegen te gaan. Onze mensen werken voor de gehele regio West-Brabant en zijn daar ook te vinden; in de verschillende gemeenten en op de verschillende scholen. We zoeken het contact en zijn in gesprek met de jeugd waar het óver, maar vooral óm gaat.

De laatste jaren zien we een verschuiving in het accent van onze taak van handhavend naar vooral preventief optreden.

We handhaven waar het moet, maar we willen vooral voorkomen dat leerlingen verzuimen of voortijdig het onderwijs verlaten. We zoeken en realiseren oplossingen voor de vaak complexe vraag om onderwijs, werk en zorg te combineren.

Die aanpak werpt zijn vruchten af. Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters daalt, mede door de inzet van het RBL en de samenwerking met de scholen. Daarnaast dragen onze inspanningen ertoe bij dat jongeren een startkwalificatie behalen. Is een startkwalificatie niet haalbaar? Dan zetten we in op een goede aansluiting op de arbeidsmarkt, samen met onze partners.

Toch zitten er nog altijd kinderen thuis, ook in onze regio. Wij vinden dat ieder kind recht heeft op een passend aanbod van onderwijs en/of zorg. In [het regionaal thuiszitterspact](#) hebben we dan ook een duidelijke ambitie uitgesproken: in 2020 zit geen enkel kind in West-Brabant langer dan drie maanden thuis. Daar maken wij ons hard voor.

Een goede samenwerking tussen onderwijs, hulpverlening, gemeenten en andere betrokken partners blijft essentieel en een gezamenlijke

verantwoordelijkheid. Om nog beter in te kunnen zetten op samenwerking, hebben wij bestuurlijk de Gemeenschappelijke Regeling aangepast. We hebben nu een nog betere basis voor een verdere intensieve samenwerking.

De belangrijkste gegevens en cijfers van het schooljaar 2017-2018 vindt u in dit jaarverslag. Geheel digitaal dit jaar, zodat u als lezer sneller de juiste gegevens kunt vinden en kunt inzoomen op de onderwerpen waar u meer over wilt weten. Het heeft ons ook de mogelijkheid gegeven om meer achtergrondinformatie bij te voegen, zodat u ook inzicht krijgt in het verhaal achter de cijfers. Want daar gaat het om. Uiteindelijk willen we dat ieder kind de kans krijgt om een positieve basis te leggen voor de toekomst.

Wilt u meer weten over het RBL West-Brabant, onze manier van werken en de uitdagingen waar we voor staan? Neem dan contact met ons op via (076) 529 81 10 of info@rblwest-brabant.nl. We horen graag van u.

Pieter Verdaasdonk
Teamleider RBL West-Brabant

Inhoud

Inleiding	4
Leeswijzer	6
Samenvatting	7
Doelgroep RBL West-Brabant	8
Leerplicht en kwalificatieplicht	9
- Verzuim	10
- Vrijstelling	14
- Langdurig relatief verzuim (voorheen ‘thuiszitters’)	15
- Overig	17
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt en VSV	18
- RMC trajectbegeleiding	19
- Overig	20
- Dynamo	21
- Nieuw- en oud-vsv'ers	22
- VSV-cijfers van het Ministerie van OCW	23
De online maatschappij	24
Terugblik en speerpunten in de regio	25
Tabellen uitgesplitst per gemeente	30
Bijlagen	51

Klik op de linkjes in de tekst om direct naar de betreffende pagina te gaan.

Inleiding 1/2

De Gemeenschappelijke Regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten is beter bekend onder de naam Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant. Per 1 augustus 2012 droegen alle 18 deelnemende gemeenten hun administratie over aan het RBL West-Brabant. Voor zeven gemeenten voert het RBL sindsdien ook de uitvoerende taken uit. Het gaat om het dagelijks werk van leerplichtambtenaren en RMC trajectbegeleiders.

Zowel de samenwerking op administratief vlak als de samenwerking in de uitvoering levert voordelen op bij het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim en schooluitval. Leerlingen en studenten gaan immers lang niet altijd naar een school of onderwijsinstelling in hun woongemeente. Als verzuim- en uitvalproblematiek de gemeentegrenzen overschrijdt, is het verstandig ook de oplossing ervan over gemeentegrenzen heen te organiseren.

Eén regionale leerlingenadministratie, met dagelijkse koppelingen naar de gemeentelijke Basisregistraties Persoonsgegevens (BRP's), DUO (het onderdeel van het ministerie van OCW dat verzuimmeldingen en school in- en uitschrijvingen registreert), en Suwinet zorgt ervoor dat de kans minimaal wordt dat jongeren die verhuizen binnen de regio of naar school gaan in een andere gemeente dan hun woongemeente uit zicht raken.

In de regio wordt in 4 gebieden met elkaar samengewerkt op het niveau van de uitvoering van de leerplichttaken, dit zijn:

- De gemeenten Breda, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Drimmelen, Moerdijk, Oosterhout en Geertruidenberg.
Deze samenwerking wordt aangeduid met 'niveau 2'.
- De gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen en Woensdrecht (oftewel team West)
- De gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem
- De gemeenten Etten-Leur, Rucphen en Zundert

De bovengenoemde 4 verschillende samenwerkingen in de regio op het gebied van leerplicht vinden elkaar frequent in het ingevoerde functioneel overleg. Het functioneel overleg stimuleert de onderlinge samenwerking en bevordert regionale afstemming.

Anderzijds vindt er in de regio samenwerking plaats met externe netwerkpartners op het terrein van passend onderwijs, jeugdbeleid en participatiewetgeving.

Inleiding 2/2

Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten worden in de praktijk niet afgebakend door gemeentegrenzen. Daarom is intergemeentelijke samenwerking van groot belang om er effectief tegen te kunnen optreden. De speerpunten zijn het verminderen en voorkomen van het schoolverzuim, het handhaven van de leerplicht, het recht op onderwijs en het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. Door het werken in flexibele teams van leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders, het harmoniseren van werkwijzen en de samenwerking met netwerkpartners op het terrein van passend onderwijs, jeugdbeleid en participatiewetgeving is het RBL West-Brabant (RBL) goed is aangehaakt bij ontwikkelingen rond de decentralisaties.

Missie

Iedere West-Brabantse jongere zonder startkwalificatie zit op een passende school, is op weg naar een startkwalificatie, of wordt begeleid naar de voor hem of haar hoogst haalbare startpositie in de maatschappij. Dit doen we niet alleen. Daarvoor is samenwerking op bestuurlijk, beleids- en uitvoerend niveau nodig. De inspanningen van de trajectbegeleiders richten zich zowel op oude (langer dan een jaar geleden gestopt) als op nieuwe voortijdig schoolverlaters. Doel is deze jongeren waar mogelijk terug te leiden naar school. De banden met scholen zijn versterkt door het invoeren van vaste contactpersonen vanuit het RBL en door het creëren van (deeltijd)werkplekken op de scholen.

Visie

We leveren daarvoor individueel maatwerk binnen de kaders van de leerplichtwet en RMC-wetgeving en doen daarbij een beroep op de verantwoordelijkheid van jongeren, ouders, scholen en relevante netwerkpartners in het sociaal domein.

Kernwaarden

Recht op onderwijs, transparantie, gelijke kansen, integriteit, respect voor het individu en samenwerken met anderen zijn daarbij onze kernwaarden.

Leeswijzer

In dit jaarverslag wordt voornamelijk op het niveau van werkprocessen gerapporteerd. Een werkproces is een term die gebruikt wordt in het Jeugd Volg Systeem (JVS), het systeem waarin alle interventies worden geregistreerd die voor jongeren gedaan worden.

We werken met 18 verschillende soorten werkprocessen, zoals de werkprocessen 'Absoluut verzuim' en 'Informatie en advies'. Soms is een werkproces in een kwartier afgehandeld, maar veel vaker gaat het om een investering van een uur tot wel 40 contactmomenten met leerling, ouders, school en netwerkpartners.

Inhoud:

Leerplicht en kwalificatieplicht:

Regionaal Meld- en Coördinatiepunt en VSV:

De peildatum voor de jongerenaantallen die in dit verslag genoemd worden, met name onder 'Doelgroep', is 31-07-2018.

Als in dit jaarverslag wordt gesproken over werkprocessen dan gaat het om de werkprocessen waaraan is gewerkt in de periode van 01-08-2017 tot en met 31-07-2018. De aanduiding '-' in de tabellen betekent 0 of geen.

Dit jaarverslag is een dynamisch pdf-bestand. Door middel van verschillende knoppen kunt u gemakkelijk door het document bewegen om snel bij de informatie te komen die voor u interessant is. In de groene balk onderaan iedere pagina staan de knoppen weergegeven.

Verzuim:

Via onderstaand icoon komt u op de overzichtspagina van schoolverzuim terecht. Via de groene bollen komt u direct op het betreffende verzuimwerkproces uit.

Bij de meeste tabellen en grafieken kunt u doorklikken naar een overzicht op gemeenteniveau:

Gegevens per gemeente

Laatst weergegeven pagina:

Samenvatting

Het aantal jongeren in deze regio is dit jaar vrij stabiel gebleven. Op peildatum 31 juli 2018 waren er in de regio van het RBL 141.208 jongeren tussen de 5 en 23 jaar.

De regio West-Brabant heeft de registratie van het aantal leerlingen en hun schoolloopbaan goed op orde. **De basisregistratie is sluitend.** Wij weten van elke in de gemeente ingeschreven leerling wat er aan de hand is. Van elke jongere die thuiszit in de leerplichtige leeftijd weten we wat er speelt, we streven er naar om al deze leerlingen te plaatsen in een traject terug naar school of naar een passend zorgtraject.

Een stijging van het aantal meldingen betekent niet per definitie een hoger verzuim. Het betekent wél een verhoging van het geregistreerde verzuim en de meldingen. Het RBL West-Brabant zet in op een betere registratie en melding door de onderwijsinstellingen. Frequenter bezoek en contact met school levert in de praktijk een verhoging van het aantal geregistreerde verzuimmeldingen op. Scholen melden bij één loket en DUO stuurt de meldingen vervolgens door naar de juiste woongemeente van de betreffende leerling.

Leerplichtige leerlingen zonder schoolinschrijving hebben in deze regio de hoogste prioriteit. We streven er immers naar dat alle jongeren tot 18 jaar op school zitten, tenminste tot het moment waarop de startkwalificatie is behaald. Samen met onze lokale samenwerkingspartners stelt de leerplichtambtenaar alles in het werk om absoluut verzuim op te lossen.

Hoewel de aandacht steeds meer gaat naar het verlenen van zorg en begeleiding blijft handhaving noodzakelijk. Leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders geven allemaal aan dat de problematiek van de jongeren die verzuimen in toenemende mate zwaarder is geworden.

In onze regio zien we een **daling** van het aantal voortijdig schoolverlaters **van 1,8% naar 1,69%**. Een daling waar we als regio oprecht trots op mogen zijn.

De meest gebruikte vrijstelling in deze regio is een **vrijstelling op grond van artikel 5 onder c, het volgen van onderwijs op een school in het buitenland.** Ruim 700 kinderen wonen wel in deze regio, maar volgen met name in België onderwijs.

Er is afgelopen schooljaar veel meer focus geweest op het begeleiden van de leerling/jongere naar een andere opleiding of naar werk. We hebben in de gehele regio afgelopen schooljaar sterk ingezet op de begeleiding van de 'nieuwe' voortijdig schoolverlaters. **De regio West-Brabant doet het goed.** In vergelijking met andere regio's van ongeveer gelijke samenstelling doen we het gelijk tot iets beter.

We werken lokaal samen met externe lokale netwerkpartners op het terrein van passend onderwijs, jeugdbeleid en participatiewetgeving.

Door actieve benadering en samenwerking met de partners onderwijs, zorg en arbeidsmarktbeleid **willen we het aantal voortijdig schoolverlaters zonder werk verminderen** en daarmee jeugdwerkloosheid voorkomen.

Binnen het onderwijs worden de jongeren in een kwetsbare positie voor wie doorstroom naar mbo2-niveau niet haalbaar is, of die een verhoogde kans op voortijdig schoolverlaten hebben, tijdig in beeld gebracht om ze **zowel individueel als in groepsverband** in zelfredzaamheid en sociale- en arbeidsvaardigheden **te trainen**.

De scholen en onze RMC-trajectbegeleiders voeren eerder en **frequenter gesprekken met verzuimende jongeren**. Middelen hiervoor zijn ook uit de regionale VSV convenantmiddelen beschikbaar gesteld.

Om het aantal thuiszitters nog verder naar beneden te brengen werken leerplichtambtenaren en de West-Brabantse Regionale Samenwerkingsverbanden Onderwijs nauw samen. Dit heeft zich vertaald in een **regionaal thuiszitterspact**.

Doelgroep RBL West-Brabant

Deze tabellen betreffen het aantal jongeren van 5 tot 23 jaar op peildatum 31-07-2018 in de, bij de gemeenschappelijke regeling aangesloten, 18 gemeenten. Er is een lichte daling van het aantal jongeren in onze regio; van 141.746 in 2016, naar 141.208 in 2017, zijnde 538 jongeren.

Type onderwijs van laatste schoolinschrijving	31-07-2017	31-07-2018
Primair onderwijs*	54.909	54.447
Speciaal onderwijs	1.508	1.558
Voortgezet speciaal onderwijs	1.461	1.433
Voortgezet onderwijs	32.620	32.203
Middelbaar beroepsonderwijs	11.785	11.793
Geen schoolinschrijving	39.463	39.774
Totaal	141.746	141.208

* Het Speciaal Basisonderwijs (SBO) wordt in dit jaarverslag, zoals in de wetgeving (Wet Primair Onderwijs (WPO) en Wet Expertise Centra (WEC)) is aangegeven, gerekend tot de categorie Primair Onderwijs (PO).

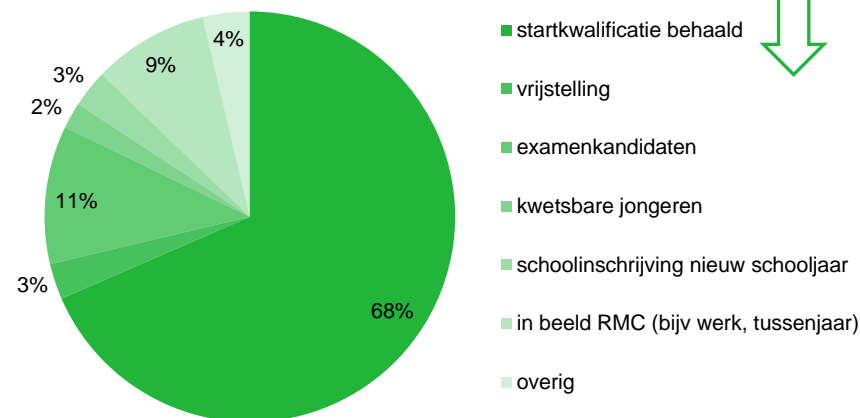
[Gegevens per gemeente](#)

Status	31-07-2017	31-07-2018	Geen schoolinschrijving 31-07-2018
Leerplichtig	90.704	89.154	4.505
Kwalificatieplichtig	7.612	8.020	1.440
Boven leerplichtig*	14.307	14.531	6.595
Startkwalificatie behaald**	29.123	29.503	27.234
Totaal	141.746	141.208	39.774

* 18-23 jarigen die onderwijs volgen en nog geen startkwalificatie hebben behaald

** vwo-, havo- of mbo-diploma op niveau 2 of hoger

[Gegevens per gemeente](#)

Wist je dat...

De 47 leerplichtambtenaren, trajectbegeleiders en administratief medewerkers onder het RBL West-Brabant hebben in het schooljaar 2017-2018 gewerkt aan **23.591** werkprocessen, waarvan **13.120** door de Leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders. Er zijn **17.772** brieven verstuurd, meer dan **28.634** contacten via email en social media verwerkt, **9.019** telefoongesprekken plaatsgevonden en zo'n **4.575** gesprekken met leerlingen en/of ouders. Daarnaast namen we in de regio het afgelopen schooljaar deel aan **2.209** externe overleggen.

Leerplicht en kwalificatieplicht

Vrijstelling

Verzuim

Thuiszitters

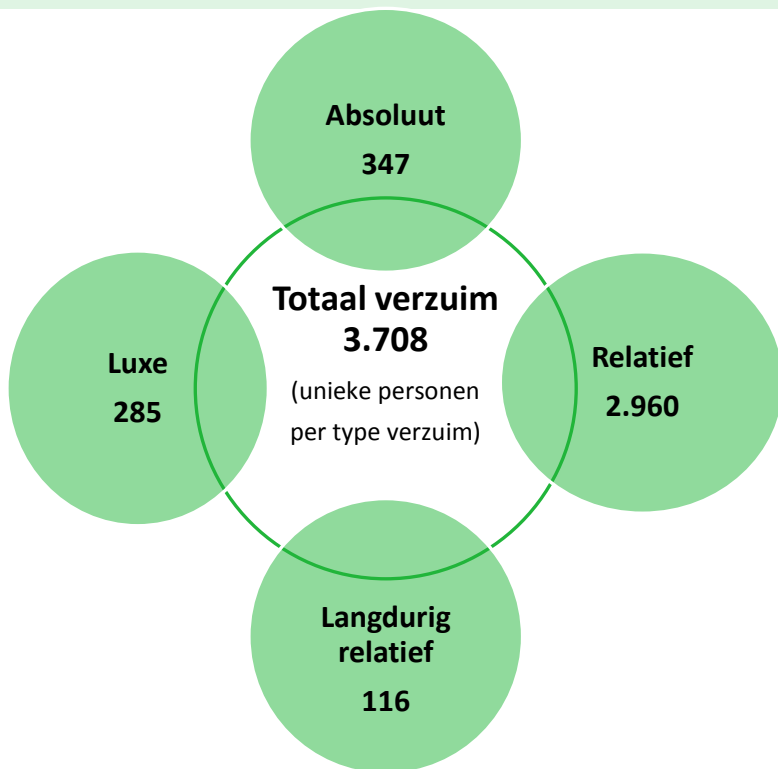
Overig

Verzuim

3.708

jongeren in onze regio hebben één of meer (types) verzuimmeldingen

Het RBL benadrukt het belang van het melden van verzuim. Alle medewerkers van het RBL West-Brabant zetten in op een betere registratie en melding door de scholen. Frequenter contact met en bezoek aan de scholen is één van de voorwaarden om het verzuim goed in beeld én geregistreerd te krijgen.

Het aantal werkprocessen is hoger dan het aantal leerlingen. Dit betekent dat er in sommige gevallen sprake was van meerdere verzuimmeldingen bij één leerling.

We onderscheiden de volgende types verzuim:

Absoluut:	leer- of kwalificatieplichtig zonder schoolinschrijving
Relatief:	leer- of kwalificatieplichtige leerling met schoolinschrijving en verzuimt zonder geldige reden (les- of praktijktijd)
Langdurig relatief	leer- of kwalificatieplichtige leerling met schoolinschrijving en er is sprake van ongeoorloofd verzuim dat langer dan vier weken duurt
Luxe:	leer- of kwalificatieplichtige leerling gaat zonder toestemming tijdens de schoolperiode met vakantie

4,34 % = verzuimpercentage relatief en luxe verzuim

Dit is de verhouding tussen het aantal leerlingen van 5 tot 18 jaar en het aantal werkprocessen relatief en luxe verzuim. Bij 4,34% van alle leerlingen in onze regio is dus sprake geweest van relatief en/of luxe verzuim.

(2016-2017: 4,03%)

[Gegevens per gemeente](#)

De aandacht gaat steeds vaker naar het verlenen van zorg en begeleiding waarbij handhaving ook noodzakelijk blijft. Leerplichtambtenaren, trajectbegeleiders en ons netwerk geven allemaal aan dat de problematiek van de jongeren die verzuimen in toenemende mate zwaarder is geworden. De Methodische aanpak schoolverzuim geeft aan dat hulpverlening vóór handhaving moet komen. Als verzuim niet verwijtbaar lijkt omdat er te veel problemen spelen, wordt vaker besloten geen proces-verbaal op te maken.

Absoluut verzuim

351 werkprocessen 'absoluut verzuim' die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2016-2017: 361).

De meest voorkomende uitstroomredenen zijn: (terug) naar school en vrijstelling (aangevraagd).

Vanaf hier gaat het niet meer om het aantal *jongeren* in West-Brabant maar om het aantal *werkprocessen* dat door het RBL West-Brabant in behandeling werd genomen.

Leerplichtige leerlingen zonder schoolinschrijving hebben de hoogste prioriteit. De leerplichtambtenaar zal alles in het werk stellen om absoluut verzuim op te lossen. De leerplichtambtenaar heeft de mogelijkheid om sanctionerend op te treden indien ouders en leerlingen niet voldoen aan de verplichtingen uit de Leerplichtwet door een proces-verbaal op te maken tegen de ouders. Steeds vaker wordt op een andere manier dan met sanctionerend optreden geprobeerd de leerling (samen met de lokale partners) terug naar school te leiden, via begeleiding of inschakeling van de juiste hulpverlening.

Onderstaande tabel geeft weer hoe meldingen van absoluut verzuim door leerplichtambtenaren zijn afgerond.

Uitstroomreden	2016-2017	2017-2018
(Terug) naar school	114	131
Afgedaan	9	2
Heeft vrijstelling (aangevraagd)	129	98
Verhuisd	39	50
Anders*	70	70
Totaal	361	351

*Anders: Hieronder vallen de volgende uitstroomredenen: hoogst haalbare bereikt, onterechte melding, gesloten geplaatst, MBO niveau 2 niet haalbaar, onderzoek BRP (basisregistratie personen), startkwalificatie behaald.

Er is sprake van **absoluut verzuim** als een leer-/kwalificatieplichtige jongere niet op een school staat ingeschreven. Leerlingen van 5 tot 18 jaar moeten naar school zolang ze geen startkwalificatie hebben behaald. Als een leerling niet naar school gaat zonder geldige reden, dan is dat een overtreding van de Leerplichtwet.

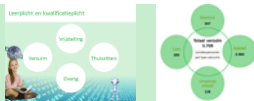
De centrale regionale administratie verwerkt administratief veel absoluut verzuimmeldingen. De administratie filtert de brieven die verzonden worden wanneer een kind geen inschrijving blijkt te hebben en handelt sneller zaken af waardoor de leerplichtambtenaren in de regio wordt ontlast. Ook ontvangen ouders hierdoor minder vaak onterecht een brief.

Daarnaast worden ouders aangeschreven van kinderen die binnenkort 5 jaar worden en nog geen schoolinschrijving hebben. Hoewel de wettelijke leeftijd voor schoolinschrijving 5 jaar is, kiezen veel ouders ervoor om hun kind al vanaf het 4^e levensjaar naar school te laten gaan. In het verleden werden ouders aangeschreven vanuit een werkproces absoluut verzuim bij het bereiken van de leerplichtige leeftijd (5 jaar) van hun kind zonder schoolinschrijving. Nu doen ouders al eerder een beroep op vrijstelling. Deze proactieve inzet van de regionale administratie leidt tot eerdere duidelijkheid omtrent de schoolinschrijving of een mogelijk beroep op vrijstelling.

Cijfers waarstaatjegemeente.nl

Vaak wordt voor cijfers over o.a. absoluut verzuim ook gekeken naar waarstaatjegemeente.nl. Die aantallen komen niet overeen met de aantallen in dit jaarverslag. In het jaarverslag wordt gekeken naar het aantal afgehandelde werkprocessen. De informatie op waarstaatjegemeente.nl is gebaseerd op de artikel 25 rapportage oftewel leerplichttelling. Dat betreft het aantal personen waarbij sprake is geweest van vrijstelling, verzuim, proces-verbaal of thuiszitten.

Gegevens per gemeente

Relatief verzuim

4.036 werkprocessen 'Relatief verzuim' die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2016-2017: 3.774)

1.668 waarschuwingen afgegeven vanwege relatief verzuim

265 afdoeningen ingezet vanwege relatief verzuim

In deze tabel staat het aantal werkprocessen gespecificeerd naar het type onderwijs dat de leerling volgde. Bij de afhandeling van verzuimmeldingen wordt gewerkt volgens de Methodische aanpak schoolverzuim (MAS). Hierbij staat niet de strafrechtelijke aanpak centraal, maar wordt primair ingezet op preventie en (vrijwillige) jeugdhulp.

Aanhoudend schoolverzuim kan een serieuze bedreiging vormen voor de ontwikkeling van het kind. Jongeren die beginnen met verzuimen hebben daar een reden voor. Bijv. overbelasting, problemen in de thuissituatie, psychische of medische problemen of motivatieproblemen waardoor ze niet aan alle lessen deelnemen. Als op verzuim niet adequaat wordt gereageerd kan dit leiden tot voortijdige schooluitval. Het is een belangrijke taak van de leerplichtambtenaar om elk verzuim te onderzoeken na te gaan of het verzuim verwijtbaar is. Indien na onderzoek blijkt dat er extra aandacht of zorg nodig is dan wordt daarvoor binnen de school dan wel door jeugdhulpverlening of GGD de benodigde hulp ingeschakeld.

Onderwijssoort	2016-2017	2017-2018
Primair onderwijs	247	326
Speciaal onderwijs	32	28
Voortgezet speciaal onderwijs	199	243
Voortgezet onderwijs	2.294	2.439
Middelbaar beroepsonderwijs	959	966
Soort onderwijs niet aangeduid	43	34
Totaal	3.774	4.036

Gegevens per gemeente

Er is sprake van **relatief verzuim** als een leer-/kwalificatieplichtige jongere wel in een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Relatief verzuim is de officiële benaming in de leerplichtwet voor spijbelen. De school zelf blijft verantwoordelijk voor de behandeling van het korter durende relatief verzuim.

Een afdoening is een maatregel waarmee de Leerplichtwet kan worden gehandhaafd. Afdoeningen zijn gebonden aan regels van het Openbaar Ministerie. Afhankelijk van de situatie kunnen de volgende afdoeningen worden toegepast: waarschuwing, Halt-verwijzing of het opmaken van een proces-verbaal. Halt-verwijzingen en processen-verbaal worden altijd besproken met het Openbaar Ministerie. Er zijn minder leerlingen dan werkprocessen: sommige leerlingen hebben meerdere afdoeningen op hun naam (recidive).

Afdoeningen	2016-2017	2017-2018
Proces-verbaal	134	140
Aanvullend proces-verbaal	18	26
Proces-verbaal met melding SVB	-	2
Verwijzing Halt	148	97
Totaal	300	265
Leerlingen met werkproces(sen)	266	230

Gegevens per gemeente

Verzuim leidt niet altijd tot een proces-verbaal, vaak wordt er een waarschuwing gegeven aan de jongere. Dit kan een mondelinge of schriftelijke waarschuwing zijn zonder een gesprek, of een schriftelijke waarschuwing na een gesprek met de jongere

1.668

waarschuwingen 'Relatief verzuim'
2016-2017: 1.564

Gegevens per gemeente

Luxe verzuim

289 werkprocessen 'Luxe verzuim' die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2016-2017: 291)

87 waarschuwingen afgegeven vanwege luxe verzuim

45 afdoeningen ingezet vanwege luxe verzuim

We weten uit ervaring dat in een gemeente waar het luxe verzuim als speerpunt onder de aandacht wordt gebracht een reactie ontstaat. De ene school gaat daardoor strakker beleid voeren en staat steeds minder verlof buiten de vakantie toe. Andere scholen gaan meer zelf beslissen en melden minder bij de leerplichtambtenaar. Dit is wettelijk toegestaan. Als het gaat om een verlofaanvraag van minder dan 10 dagen, dan ligt de beslissingsbevoegdheid bij de directie van de school. Over verlofaanvragen van meer dan 10 dagen beslist de leerplichtambtenaar.

In deze tabel is het aantal luxe verzuimers vermeld naar het type onderwijs dat de leerling volgde. Het aantal luxeverzuimmeldingen in het primair onderwijs is gestegen van 160 naar 188. Uit een steekproef blijkt dat het luxe verzuim in schooljaar 2017/2018 vooral betrekking had op één dag voor óf één dag na de zomervakantie.

Onderwijssoort	2016-2017	2017-2018
Primair onderwijs	160	188
Speciaal onderwijs	6	6
Voortgezet speciaal onderwijs	6	5
Voortgezet onderwijs	96	82
Middelbaar beroepsonderwijs	10	7
Soort onderwijs niet aangeduid	13	1
Totaal	291	289

Gegevens per gemeente

Er is sprake van **luxe verzuim** als een leer-/kwalificatieplichtige jongere zonder toestemming van de schooldirecteur of leerplichtambtenaar tijdens de schoolperiode met vakantie gaat. In principe is een vakantie tijdens de schoolperiode niet toegestaan, tenzij de ouders vanwege hun beroep of bedrijf niet in de schoolvakantie op vakantie kunnen. De ouders moeten in zo'n geval toestemming vragen voor verlof.

In deze tabel is te zien welke afdoeningen zijn ingezet bij werkprocessen luxe verzuim. Bij luxe verzuim zijn de ouders de eerstverantwoordelijken.

Afdoeningen	2016-2017	2017-2018
Proces-verbaal	37	44
Aanvullend proces-verbaal		1
Totaal	37	45
Leerlingen met werkproces(sen)	37	45

Gegevens per gemeente

Verzuim leidt niet altijd tot een proces-verbaal, vaak wordt er een waarschuwing gegeven aan de jongere. Dit kan een mondelinge of schriftelijke waarschuwing zijn zonder een gesprek, of een schriftelijke waarschuwing na een gesprek met de jongere.

87

waarschuwingen 'Luxe verzuim'
2016-2017: 135

Gegevens per gemeente

Vrijstelling

1.247 jongeren hebben een **vrijstelling van inschrijving** (2016-2017: 1.247)

De **meest gebruikte vrijstelling** in de regio (met name Baarle-Nassau, Roosendaal, Woensdrecht, Zundert) is **artikel 5 onder c**, vanwege het volgen van onderwijs op een school in het buitenland. Dit zijn voornamelijk scholen in België.

De Leerplichtwet 1969 definieert een aantal gronden waarop door de leerplichtambtenaar vrijstelling van de leerplicht mag worden verleend. De gronden lopen uiteen van lichamelijke of psychische belemmeringen om volledig dagonderwijs te volgen, tot bezwaar tegen de richting van de school. Bij de behandeling van een vrijstelling maakt de leerplichtambtenaar altijd een afweging tussen de reden van de aanvraag en het onderwijsbelang van het kind. Daarnaast stemt de leerplichtambtenaar af met het Regionaal Samenwerkingsverband Primair of Voortgezet Onderwijs. Een vrijstelling kan worden afgegeven voor (een gedeelte van) een schooljaar. In onderstaande tabel staan leerlingen die een vrijstelling van inschrijving hadden.

	2016-2017	2017-2018
Artikel 3a vervangende leerplicht 14 jarigen	3	1
Artikel 3b vervangende leerplicht laatste leerplichtige jaar	1	16
Artikel 5 onder a vrijstelling van inschrijving op een school wegens lichamelijke of psychische ongeschiktheid	267	254
Artikel 5 onder b vrijstelling van inschrijving op een school wegens bezwaar tegen de richting van het onderwijs	27	29
Artikel 5 onder c vrijstelling van inschrijving op een school wegens inschrijving op een school in het buitenland	873	873
Artikel 5a trekkende bevolking	8	4
Artikel 15 vrijstelling wegens het volgen van ander onderwijs	68	70
Totaal	1.247	1.247

Voor schooljaar 2017/2018 is de werkwijze met betrekking tot het beroep op vrijstelling onder c (schoolbezoek buitenland) aangepast. De centrale administratie schreef ouders van deze leerlingen eerder aan en de scholen zijn verzocht rechtstreeks aan RBL inzicht te geven in de inschrijvingen. Op deze manier willen we voorkomen dat we onnodig informatie opvragen bij ouders. Dit bleek met de grote aantallen leerlingen op Belgische scholen en het aantal verschillende scholen geen praktische werkwijze. Voor schooljaar 2018/2019 is verder gezocht naar een betere werkwijze voor deze vrijstellingen. De ouders zijn pas kort voor het begin van het nieuwe schooljaar benaderd en verzocht de stukken voor 15 september 2018 in te leveren. De ouders van wie nog geen stukken ontvangen waren zijn enkele dagen daarna benaderd via een belactie waarbij werd gevraagd de formulieren zo spoedig mogelijk in te leveren. De eerste resultaten hiervan zien er zeer positief uit.

Gegevens per gemeente

Langdurig relatief verzuim (thuiszitters) 1/2

116

personen waarbij 'Langdurig relatief verzuim' is gemeld die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2016-2017: 148)

Ruim 70% van de gevallen is binnen het schooljaar opgelost. Over het algemeen zijn ook de actuele thuiszitters net voor of in de zomervakantie opgelost.

De voornaamste redenen voor thuiszitten hebben te maken met gedrag zoals het weigeren naar school te gaan of gedragsproblematiek.

In deze tabel is het aantal langdurig relatief verzuimers (voorheen thuiszitters) vermeld naar het type onderwijs dat de leerling volgde. Deze West-Brabantse jongeren zaten op enig moment 4 weken of langer ongeoorloofd thuis. In de meeste gevallen is het thuiszitten binnen het schooljaar opgelost.

De cijfers in deze tabel zijn gebaseerd op de artikel 25 rapportage, oftewel de leerplichttelling. Deze hebben dan ook een andere peildatum, namelijk 08-10-2018 in plaats van 31-07-2017 zoals bij andere tabellen in dit jaarverslag.

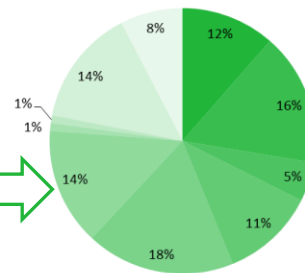
Er is sprake van **langdurig relatief verzuim** (voorheen thuiszitter) als een leer-/kwalificatieplichtige jongere staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling en deze ongeoorloofd langer dan 4 aaneengesloten weken niet bezoekt.

Onderwijssoort	2016/2017	2017/2018
Primair onderwijs (incl. SBO)	13	13
Voortgezet speciaal onderwijs	42	33
Voortgezet onderwijs	77	56
Middelbaar beroepsonderwijs	16	14
Totaal gemelde langdurig relatief verzuimers	148	116
Totaal opgelost (incl. 18 jaar geworden of verhuisd)	105	90
Actuele langdurig relatief verzuimers	43	26

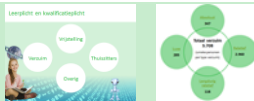
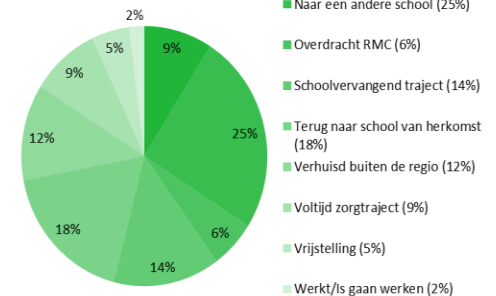
Gegevens per gemeente

Oorzaak

Uitstroom

Langdurig relatief verzuim (thuiszitters) 2/2

116

personen waarbij 'Langdurig relatief verzuim' is gemeld die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2016-2017: 148)

“Samen op weg naar een sluitende thuiszittersaanpak”

Eind 2017 committeerden de 18 West-Brabantse gemeenten en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs zich aan het regionaal thuiszitterspact, met als ambitie dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. “We hebben flinke stappen gezet om voor elk kind een passende oplossing te realiseren,” constateert Pieter Verdaasdonk, teamleider RBL West-Brabant, een jaar later. “Maar we zijn er nog niet.”
Klik [hier](#) om het volledige artikel te lezen.

Landelijke actieweek thuiszitters & nieuwe wethouders

In juni 2018 was de landelijke actieweek thuiszitters. Een week met veel activiteiten door het hele land. Tijdens de aftrap is het boeket 'nu bent u aan zet' gepresenteerd. [Dit boeket](#) is naar alle nieuwe wethouders onderwijs/ jeugd gestuurd. Ingrado heeft met de partners die in het boeket genoemd staan gewerkt aan een attentie waarmee de nieuwe wethouder snel informatie kan krijgen over het beleidsterrein waar hij of zij voor verantwoordelijk is.

68%

van de thuiszitters in deze regio zat **langer dan 3 maanden** thuis in schooljaar 2017/2018

Overig

In deze tabel zijn de overige leerplicht werkprocessen vermeld die zijn afgehandeld door de leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders. Werkprocessen die alleen administratief zijn afgehandeld, zijn hier niet in meegenomen.

Onderwijssoort	2016-2017	2017-2018
Zorg / preventie serieuze zorgsignalen die mogelijk gaan leiden tot verzuim of uitval	1.453	1.022
Informatie en advies vragen van diverse aard die beantwoord worden	1.933	1.831
Nazorg indien na afsluiting van een werkproces toch behoefte is een tijdje de vinger aan de pols te houden	182	217
Dreigende verwijdering meldingen van school dat een leerling verwijderd dreigt te worden, waardoor mogelijk schooluitval ontstaat	67	51
Verlof gewichtige omstandigheden meer dan 10 dagen Verlofaanvragen van meer dan 10 schooldagen wegens gewichtige omstandigheden artikel 11 onder g van de Leerplichtwet 1969	45	36
Schorsing meldingen van schorsing door een school	210	130
Zomeractie jongeren benaderen die tussen wal en schip dreigen te raken bij de overstap van VO naar MBO	221	167
Totaal werkprocessen	4.111	3.454
Totaal leerlingen	3.348	2.834

We zien in deze tabel minder hoge aantallen op zorg/preventie en op informatie/advies. Toch zetten de scholen de leerplichtambtenaren vroegtijdig in, uit het oogpunt van preventie, om mogelijke schooluitval vroegtijdig aan te pakken. Samen met het onderwijs en de jeugdprofessionals wordt ingezet op de onderlinge samenwerking én afstemming.

Registratie van wettelijk verzuim is verplicht en wordt altijd geregistreerd. Het geven van advies is zeker een belangrijke taak van onze medewerkers, maar wordt niet altijd geregistreerd, ook omdat we het wettelijk niet verplicht zijn.

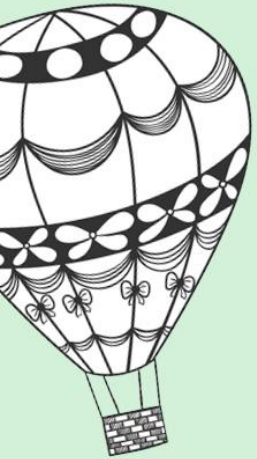
Schorsing is een zaak van de school, de leerplichtambtenaar heeft hierin geen rol. We zien schorsing als afwezig met reden, dus geoorloofd. De leerling mag geen normale lessen volgen, maar dit betekent niet dat de leerling vrij heeft van school. De school blijft verplicht de leerling onderwijs te geven, bijvoorbeeld door extra huiswerk te geven. Bij schorsing van meer dan 1 dag is de school verplicht dit bij de onderwijsinspectie te melden. Afgelopen schooljaar zijn er nog wel schorsingen gemeld en geregistreerd. Het aantal meldingen is afgenomen. Vanwege de nieuwe privacywetgeving worden de schorsingen inmiddels niet meer geregistreerd.

Vanuit het werkproces zomeractie worden jongeren benaderd door de leerplichtambtenaar die tussen wal en schip dreigen te raken bij de overstap van voortgezet onderwijs naar middelbaar beroepsonderwijs. Deze groep noemen wij risicoleerlingen. De leerplichtambtenaren benaderen deze jongeren in de laatste maanden van het schooljaar. In schooljaar 2017-2018 zijn minder risicoleerlingen bij ons gemeld door de scholen.

[Gegevens per gemeente](#)

Regionaal Meld- en Coördinatiepunt en VSV

VSV cijfers
van OCW

RMC
trajectbegeleiding

Overig

Voortijdig
schoolverlaters

Dynamo

RMC trajectbegeleiding

1.160 Jongeren in onze regio (18+) hebben **begeleiding** gehad van een leerplichtambtenaar of trajectbegeleider in het schooljaar 2017-2018 (2016-2017: 1.046)

Er is afgelopen schooljaar veel focus geweest op het begeleiden van jongeren naar een andere opleiding of naar werk. We hebben in de gehele regio sterk ingezet op de begeleiding van de 'nieuwe' voortijdig schoolverlaters, met als positief gevolg dat jongeren in elke gemeente actief zijn begeleid. Met de invoering van nieuwe maatregelen Voorkomen voortijdig schoolverlaten (vsv) krijgt de begeleiding van deze doelgroep ook de komende periode een krachtige impuls. Het accent ligt niet alleen op het behalen van de startkwalificatie, maar ook op het begeleiden van kwetsbare jongeren zonder startkwalificatie naar kansrijkere posities in de maatschappij.

Uitstroomreden na begeleiding door leerplichtambtenaar/trajectbegeleider	2016-2017	2017-2018
Geen doelgroep meer: jongeren die 23 zijn geworden, buiten de regio zijn verhuisd, startkwalificatie hebben behaald	41	58
Tijdelijk niet plaatsbaar: jongeren die tijdelijk niet in staat zijn onderwijs te volgen, bijv. omdat er eerst hulpverlening nodig is, ze de taal nog onvoldoende beheersen of een schoolvervangend traject volgen.	156	173
Werk	227	310
Onterechte melding: jongeren bij wie kort na de melding bleek dat er toch sprake was van een schoolinschrijving of startkwalificatie	255	148
Aangemeld bij opleiding: jongeren die al zijn aangemeld voor een opleiding voor het komende schooljaar, maar nog geen schoolinschrijving hebben	196	176
Begeleiding beëindigd, zonder opgaaf van reden door cliënt	144	183
Opleiding (continuering of andere)	110	202
Totaal aantal werkprocessen	1.129	1.250

[Gegevens per gemeente](#)

374 RMC-trajecten zijn preventief opgestart terwijl er nog sprake was van een schoolinschrijving
 ❖ Schooljaar 2016-2017: 227

[Gegevens per gemeente](#)

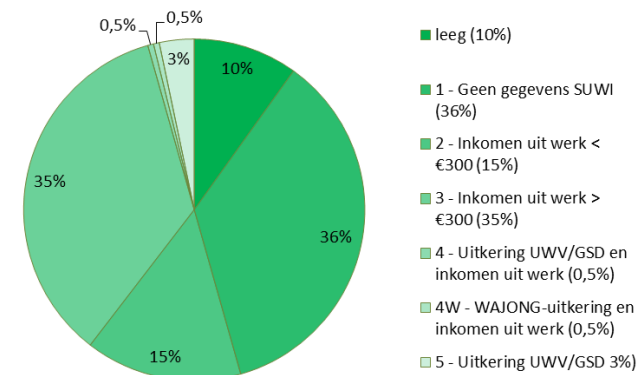
“Ik hoop ertoe bij te dragen dat jongeren er niet tussenuitvallen”

Sinds november 2017 werkt Manuela Snoek als VSV-participatiecoach, een pilotfunctie die zich richt op de ondersteuning van jongeren richting de arbeidsmarkt. “Als de beste route voor een jongere de route richting werk is, dan wil je ook dat ze daar goed aankomen.”

Klik [hier](#) om het volledige artikel te lezen.

SUWI prioriteit

(aantal unieke jongeren = 182)

In deze tabel zijn de overige RMC-werkprocessen vermeld die zijn afgehandeld door de trajectbegeleiders.
Werkprocessen die alleen administratief zijn afgehandeld, zijn hier niet in meegenomen.

Onderwijssoort	2016-2017	2017-2018
Verzuim 18+ Verzuim door 18+-ers door de school gemeld aan het RBL	1.907	1.608
In beeld VSV'ers (18+) die niet bereikbaar zijn of aangeven niet begeleid te willen worden, worden gemonitord en periodiek benaderd	123	114
Overstap leerlingen welke dreigen uit te vallen bij de overstap van Voortgezet Onderwijs naar Middelbaar Beroepsonderwijs	48	60
Totaal werkprocessen	2.078	1.782
Totaal leerlingen	1.509	1.284

Gegevens per gemeente

Het afgelopen jaar is onverminderd aandacht besteed aan verzuim onder leerlingen van 18 jaar en ouder. We brengen een duurzame beweging op gang die bijdraagt aan preventie van Verzuim 18+ en van voortijdig schoolverlaten. Leerlingen die dreigen uit te vallen bij de overstap van voortgezet onderwijs naar middelbaar beroepsonderwijs volgen we in een apart werkproces: 'overstap'. We borgen hiermee een juiste vervolgstap naar MBO.

Het belang van realistische verwachtingen bij de overstap van vo naar mbo.

De meeste leerlingen stappen zonder veel moeite over van het voortgezet onderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs. Maar voor een kleine groep leerlingen is die overstap niet vanzelfsprekend. RBL West-Brabant wil de overgang van vo naar mbo verbeteren. Bijvoorbeeld door leerlingen te coachen en frequenter gesprekken te voeren met verzuimende jongeren. Leerplichtambtenaar Hanneke Somers en trajectbegeleider Natasja van Geel zijn beiden werkzaam in de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen en Woensdrecht (team West). Samen kijken ze terug op het schooljaar 2017-2018. Klik [hier](#) om het volledige artikel te lezen.

Tijdens het programma Dynamo krijgen jongeren de kans om in beweging te komen en hun kwaliteiten te ontdekken. Onder begeleiding van een coach gaan de jongeren actief aan de slag met workshops en trainingen om hun talenten en valkuilen in beeld te brengen en te werken aan hun toekomst.

Kijk voor meer informatie op de website: www.dynamomakeyourmove.nl

De resultaten van Dynamo volgens de gegevens uit ons registratiesysteem (okt. 2018):

2 jongeren uit deze groep hadden aan het einde van het schooljaar een startkwalificatie behaald.

28 jongeren hebben op dit moment een schoolinschrijving, zij zijn dus met een nieuwe opleiding begonnen.

Van de overige 37 jongeren hebben er 17 een inkomen uit werk en 10 een uitkering van het UWV of de sociale dienst, evt. als aanvulling op een inkomen uit werk.

Van de resterende jongeren is 1 persoon nog in begeleiding. Bij de andere jongeren is de begeleiding beëindigd: verdere begeleiding was niet mogelijk of men was zelf al op zoek naar werk of een vervolgopleiding.

“Iedere jongere verdient een kans om op een passende plek te komen”

RBL West-Brabant wil een sluitend regionaal vangnet creëren voor jongeren in een kwetsbare positie. Als coördinator Regionaal Vangnet VSV heeft Ans Machielse bij RBL West-Brabant een zeer divers takenpakket, van het opsporen van knelpunten in het beleid tot het organiseren van actietafels met partners om een passende oplossing te zoeken voor jongeren met complexe problematiek. “Het uiteindelijke doel is om een regionaal sluitend vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie te realiseren.”

Klik [hier](#) om het volledige artikel te lezen.

Klik [hier](#) voor onze flyer over het regionaal vangnet VSV en de vraagbaak voor professionals.

Voortijdig schoolverlaters

(lokale cijfers RBL West-Brabant, peildatum 24-09-2018)

5.199 jongeren (18 t/m 22 jaar) die in onze regio wonen zonder startkwalificatie en schoolinschrijving, **waarvan:**

2.051

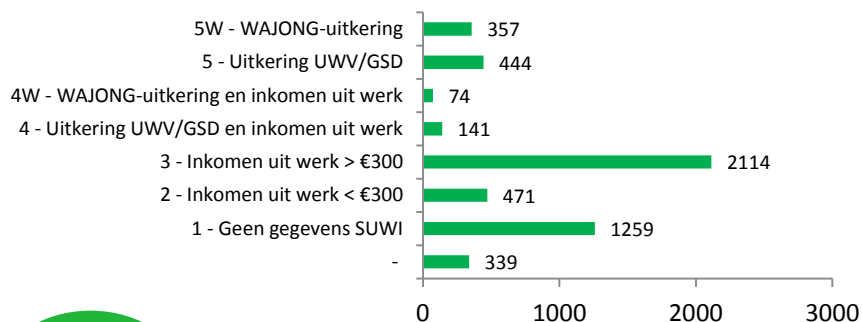
jongeren die **in** schooljaar 2017-2018 in beeld kwamen zonder schoolinschrijving en startkwalificatie en daarmee als dreigend voortijdig schoolverlater actief zijn benaderd om te voorkomen dat ze definitief vsv'er worden .

954 hiervan zijn **nieuwe vsv'er in de DUO-meting** : dit zijn jongeren die op 01-10-2016 een schoolinschrijving hadden en op 01-10-2017 geen schoolinschrijving meer hebben en geen startkwalificatie hebben behaald (Bron: DUO RMC Factsheet Convenantjaar 2016-2017). Zie voor meer informatie over deze groep de volgende pagina.

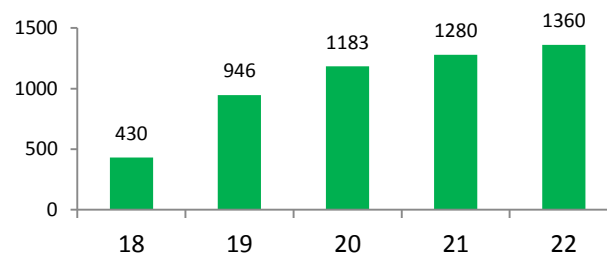
3.148

jongeren die **vóór** schooljaar 2017-2018 geen schoolinschrijving en startkwalificatie hebben.

Prioriteit SUWI

Leeftijd

1.396*

van de bovenvermelde vsv'ers hebben **nooit eerder een schoolinschrijving gehad** volgens de informatie van DUO. Zij worden daarom door DUO ook niet als vsv'er gezien.

Het grootste deel van deze jongeren woont in de gemeenten Steenbergen (35%) en Breda (29%). Het gaat met name om arbeidsmigranten, buitenlandse studenten en vluchtelingen. Meer dan de helft van deze groep heeft bijv. de Poolse of Roemeense nationaliteit. De meeste jongeren hebben zich vrij recent in deze regio gevestigd: datum inschrijving in Nederland: 32% in 2018, 41% in 2017 en 16% in 2016.

Ook deze jongeren worden door RBL benaderd om na te gaan wat hun situatie is en of er begeleiding nodig is.

“Samen aan zet om voortijdige schooluitval terug te dringen”

Elke jongere heeft recht op een plek om zich naar vermogen voor te bereiden op een maatschappelijk onafhankelijke positie. Vanuit deze ambitie werd in 2017 gestart met de uitvoering van het vierjarig Regionaal Programma 'iedereen op z'n plek in West-Brabant', waarin de regionale aanpak voor voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie is beschreven. Eind 2018, halverwege de uitvoering van deze regionale aanpak, is het tijd om de balans op te maken. “We zijn goed op dreef,” constateert Liesbeth van der Lee, regionaal beleidsadviseur voorkomen voortijdig schoolverlaten. “De 18 West-Brabantse gemeenten in deze regio werken al langer samen aan het tegengaan van voortijdige schooluitval. Dankzij deze regionale aanpak hebben we het aantal voortijdig schoolverlaters de afgelopen tien jaar met meer dan 50 procent weten terug te brengen. Een prachtig resultaat.” Klik [hier](#) om het volledige artikel te lezen.

VSV-cijfers van het Ministerie van OCW

Het Ministerie van OCW investeert onverminderd in het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. De aandacht van het ministerie van OCW voor voortijdig schoolverlaten wordt gecontinueerd in de periode 2017-2020. Met een financiële impuls van ongeveer gelijke omvang als de voorgaande jaren zal het aantal vsv'ers teruggebracht worden naar landelijk maximaal 20.000 per jaar. De samenwerking tussen de scholen en het RBL West-Brabant en de maatregelen uit het programma 'Iedereen op z'n plek in West-Brabant' dragen er aan bij dat we het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters terugdringen. De grootste groep voortijdig schoolverlaters had als laatste schoolinschrijving een onderwijsinstelling voor middelbaar beroepsonderwijs (MBO). Bij het verder terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters is daar nog de meeste winst te behalen. De regio West-Brabant doet het goed.

Als we onze resultaten vergelijken met andere regio's van ongeveer gelijke samenstelling doen we het vergelijkbaar tot iets beter. Regio's waarin zich grote steden bevinden, hebben over het algemeen meer voortijdig schoolverlaters dan het landelijk gemiddelde.

In deze regio blijven we al jaren onder óf gelijk aan het landelijk vsv -percentage. Zie eventueel voor meer info:

<https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/onderwijs-algemeen/leerlingen-en-studenten/prestaties-voortijdig-schoolverlaten>

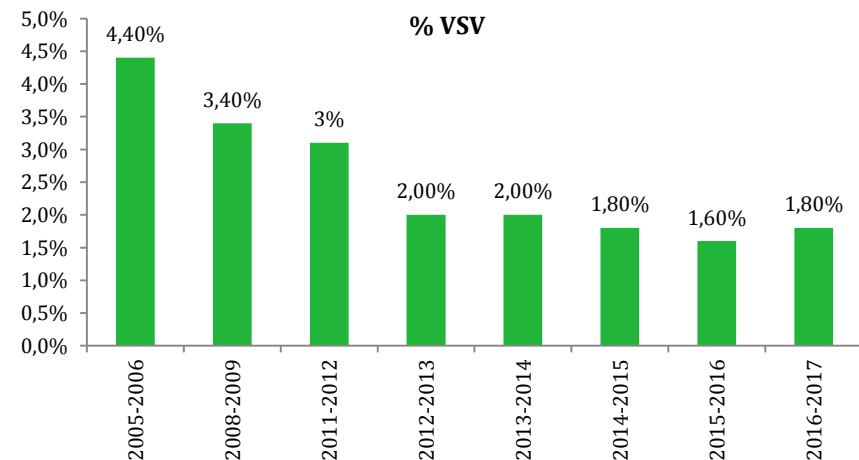
NB. De cijfers over schooljaar 2016/17 zijn de definitieve cijfers. Deze zijn in november 2018 bekend gemaakt door het Ministerie OCW.

	Totaal RMC-regio 34: West-Brabant	Aantal vsv'ers	% vsv	VO	MBO
2005-2006	52.939	2.306	4.4%	729	1.577
2008-2009	53.672	1.826	3.4%	486	1.340
2011-2012	53.730	1.644	3.1%	493	1.151
2012-2013	53.373	1.077	2.0%	176	901
2013-2014	53.814	1.053	2.0%	169	884
2014-2015	53.990	960	1.8%	164	796
2015-2016	53.580	875	1.6%	139	736
2016-2017	54.155	954	1.8%	154	800

Het aantal voortijdig schooluitvallers is door de regionale inzet van RBL en de samenwerking met de scholen de afgelopen jaren gedaald naar 1,8% in het schooljaar 2016-2017. Dit is echter wel een toename (+0,2%) ten opzichte van 2015-2016.

NB: Met ingang van schooljaar 2016-2017 wordt door het ministerie voor de berekening van de vsv-cijfers (als gevolg van een kwaliteitsslag) gebruik gemaakt van een volledig geautomatiseerde bestandskoppeling in ons datawarehouse. Dit heeft geleid tot een opwaartse correctie van het landelijk aantal met zo'n 570. Door deze verschillende rekenmethodes is een één-op-één vergelijking van de cijfers over 2016-2017 met eerdere jaren niet geheel mogelijk.

Gegevens per gemeente

Het landelijk percentage in schooljaar 2016/2017 is 1,75%.
Het streven is landelijk maximaal 20.000 vsv'ers in 2021.

De online maatschappij

Digitaal communiceren met RBL West-Brabant

De technologische ontwikkelingen gaan razendsnel. Social media en nieuwe technologieën worden meer dan ooit benut, ook door de doelgroepen van het RBL. Om hierop in te spelen, zet RBL West-Brabant actief in op het speerpunt 'De online maatschappij'. Kwaliteitsmedewerkers Alie van den Berg en Sandra van der Hout vertellen over de stappen die zijn gezet. "Wij proberen het voor onze doelgroepen zo makkelijk mogelijk te maken om de informatie te vinden die zij van ons nodig hebben."

Hoe is ingezet op het speerpunt 'De online maatschappij'?

"Vorig jaar hebben wij onze website vernieuwd. Internetbureau Netvlies heeft de inrichting aangepast en meer toegespitst op de doelgroepen die wij bedienen. Het is nu makkelijker voor bezoekers van onze website om de informatie te vinden die zij nodig hebben. Daarnaast hebben wij digitale formulieren toegevoegd. Voorheen stuurden wij bij absoluut verzuim of voortijdig schoolverlaten een brief om te vragen naar de situatie, met een antwoordformulier. Nu hebben ouders of jongeren ook de mogelijkheid gegevens aan ons door te geven via een digitaal formulier op onze website."

Wordt er ook meer online gecommuniceerd met jongeren?

"Ja, vooral onze trajectbegeleiders die met jongeren van 18 jaar en ouder werken, communiceren tegenwoordig vooral met jongeren via WhatsApp. 'Ik heb je gegevens doorgerekregen van de school, zullen we een afspraak maken?' Via WhatsApp kun je op een laagdrempelige manier in contact komen met jongeren. Zij zijn een groot deel van de dag online en reageren veel eerder op een appje dan op een brief."

Maken jullie ook gebruik van social media, zoals Facebook?

"Daar hebben we wel naar gekeken, maar dat bleek lastiger dan we dachten. De vraag is wat je daar precies mee wilt bereiken. Ik denk dat jongeren of ouders niet op zoek gaan naar een Facebookpagina van leerplicht of via die weg contact opnemen. Dus die wens om meer met social media te doen hadden wij in eerste instantie wel, maar in de praktijk blijkt bijvoorbeeld Facebook niet zo geschikt."

Waarom is dit jaar gekozen voor een digitaal jaarverslag?

"Voorheen brachten wij het jaarverslag uit in krantvorm, maar de laatste jaren hielden wij een flinke stapel jaarverslagen over. We zagen dat het jaarverslag vaak digitaal werd doorgestuurd. Dus de keuze voor een digitaal jaarverslag was snel gemaakt. Bovendien is een digitaal jaarverslag heel dynamisch. Lezers kunnen doorklikken naar achtergrondinformatie over onderwerpen waar zij meer over willen weten. De reacties zijn dan ook heel positief. Sommigen vroegen of er nog wel dezelfde informatie in zou staan, maar dat is zeker het geval."

Welke acties staan nog in de planning?

"We zijn nu bezig een soort intranet te ontwikkelen. De bedoeling is dat iedereen die voor RBL West-Brabant werkt, hiervan gebruik kan gaan maken. Zo kunnen zij gemakkelijk informatie uitwisselen en met elkaar in contact komen. We hopen het intranet begin volgend jaar te kunnen lanceren."

Hoe zijn de reacties op de digitalisering?

"Over het algemeen heel positief. Zo zijn er vooral in gemeenten langs de grens veel kinderen die in België naar school gaan. Voorheen moesten zij per post een formulier opsturen om een vrijstelling aan te vragen. Dat duurde vaak lang. Dit jaar hebben wij de mogelijkheid geboden om ons een scan of foto te sturen van het ingevulde formulier. Daarvan is veel gebruikgemaakt. Aan de andere kant zien we dat de digitale formulieren op onze website nog niet veel worden gebruikt. Dus het is heel wisselend hoe ermee wordt omgegaan. Sommige mensen vinden het fijner om een formulier per post te versturen. Die mogelijkheid blijft voorlopig ook bestaan. Het is natuurlijk jaren zo gegaan. Misschien is het ook een kwestie van gewenning." ■

Terugblik en speerpunten in de regio 1/4

TEAM WEST

“In team West delen we dezelfde visie en werkwijze, maar met ruimte voor couleur locale”

Als coördinator stuurt Sabina Bakkers sinds het schooljaar 2017-2018 de leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders aan van de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen en Woensdrecht, die samen team West vormen. Bakkers is de schakel tussen de uitvoering en het beleid. Een belangrijke functie, want team West kent een bijzondere samenwerkingsconstructie. “In onze regio vormen wij één team met een gezamenlijke visie en werkwijze, maar wél vanuit de vijf verschillende gemeenten, dus ieder vanuit zijn eigen standplaats.”

Waarom is er gekozen voor deze samenwerkingsvorm?

“In deze regio is bewust gekozen voor een centrale werkwijze en een gezamenlijk beleid, maar een decentrale uitvoering met vijf standplaatsen. Zo blijft er voor elke gemeente ruimte voor couleur locale. Tegelijkertijd zou het niet zo moeten zijn dat een jongere uit Roosendaal toevallig in de klas zit naast een leerling uit Breda, en dat beiden verzuimen, maar dat daar op een andere manier mee wordt omgegaan. Dus we streven daarin zoveel mogelijk één lijn te trekken, het liefst voor de gehele regio West-Brabant, in het belang van de West-Brabantse jongeren.”

Hoe is het afgelopen schooljaar verlopen in subregio West?

“Ik ben in het schooljaar 2017-2018 gestart als coördinator. Voor die tijd was deze functie enige tijd niet ingevuld. Dus er was werk aan de winkel: ik heb in eerste instantie voornamelijk ingezet op het bij elkaar krijgen van het team. Daarnaast hebben we bij de scholen actief ingezet op de voorbereiding op de Variawet die inmiddels per 1 augustus 2018 in werking is getreden. Deze wet staat toe dat leerlingen niet volledig deelnemen aan het onderwijs op de locatie van de school, zodat scholen maatwerk kunnen leveren. Wij hebben gehoor gegeven aan de oproep van de minister om scholen te wijzen op de mogelijkheid om vooruitlopend op deze wetswijziging al zoveel mogelijk maatwerk te leveren voor jongeren, ook als dat betekent dat ze op een andere locatie onderwijs volgen. We verwachten dat de inwerkingtreding van de nieuwe wet hierdoor voor minder strubbelingen gaat zorgen.”

Hoe staat het met de uitvoering van de speerpunten, zoals het verbeteren van de communicatie en het structureel inbedden van de formatie leer-werkcoach en trajectbegeleider verzuim 18+?

“Voor het verbeteren van de communicatie wordt momenteel een plan uitgewerkt. Vanwege de tijdelijke aard van hun contracten hebben de leer-werkcoach en trajectbegeleider verzuim 18+ vorig schooljaar eerder afscheid genomen van ons team. Door het vertrek van beide medewerkers werd duidelijk dat deze functies onmisbaar waren geworden in het kader van de preventie van voortijdige schooluitval. Gelukkig zijn we erin geslaagd goed te onderbouwen waarom we die formatie structureel ingebed wilden hebben. De functiebenaming is iets aangepast; we hebben ons team kunnen uitbreiden met een RMC-participatiecoach/trajectbegeleider en een parttime RMC-trajectbegeleider.”

Valt er iets te zeggen over de cijfers van het afgelopen schooljaar?

“Het aantal voortijdig schoolverlaters in onze subregio was in onze beleving relatief hoog, dus daar zijn we nader op ingedoken. Om welke leerlingen gaat het en welke problematiek gaat hierachter schuil? We ontdekten dat de voortijdig schoolverlaters die over zijn, zeer kwetsbare jongeren zijn die niet geholpen kunnen worden met bijvoorbeeld trajectbegeleiding. Helaas hebben wij niet voor iedereen een oplossing voorhanden. Deze groep kan bijvoorbeeld met een doelgroepverklaring de arbeidsmarkt op en in samenwerking met de werkpleinen verder worden geholpen. De cijfers zijn dus goed te verklaren. Dankzij de intensieve inzet van ons team van de afgelopen jaren hebben wij de groep voortijdig schoolverlaters weten te reduceren tot de groep die overblijft als je alles hebt gedaan wat je kunt doen.”

Terugblik en speerpunten in de regio 2/4

ETTEN-LEUR, ZUNDERT EN RUCPHEN

“We hebben onze partners hard nodig”

Leerplichtambtenaren Simone van Broekhoven (gemeente Rucphen), Janine Krekelberg (gemeente Zundert) en Susanne Marijnissen (gemeente Etten-Leur) zagen hun functie de laatste jaren veranderen. “Er is veel veranderd,” constateert Janine. “Ons werk is enorm veelzijdig geworden,” vult Simone aan. “Iedere casus is anders,” licht Susanne toe. “Maar de casussen zijn complexer geworden. In veel gevallen is er meer nodig dan alleen actie vanuit leerplicht. Daarin zit vaak de uitdaging.”

Welke ontwikkelingen zien jullie?

Janine: “De laatste jaren is er veel meer aandacht voor het kind zelf. Het is niet meer zo dat een kind zich altijd maar moet aanpassen aan de omgeving, maar het is veel meer een wisselwerking geworden. Samen met onze partners zoeken we naar wegen om jongeren te ondersteunen bij het vinden van een passende plek.”

Susanne: “Dat kan een uitdaging zijn, want we zien een toename van de complexe zorgcasussen. Als leerplichtambtenaar krijg je niet alleen te maken met de leerplicht, maar ook met alle facetten daaromheen, van zorg tot justitie. Gelukkig hebben we korte lijntjes met onze ketenpartners. We hebben elkaar keihard nodig. Dat is niet altijd makkelijk, want we lopen steeds vaker tegen belemmeringen aan.”

Simone: “Soms weet je precies wat er moet gebeuren om een jongere een passende oplossing te kunnen bieden, maar dan krijg je te maken met onduidelijkheid over de bekostiging of wachtlijsten van zorginstanties of justitie. Het is heel frustrerend als er een oplossing voorhanden is, maar als je deze niet direct kunt aanbieden.”

Janine: “Dat is ook moeilijk uit te leggen aan een jongere, dat instanties onderling nog iets moeten regelen voordat een kind op zijn plek terecht kan. Uiteindelijk heeft iedereen wel de intentie om tot een oplossing te komen, maar de afstemming kan beter.”

Hebben jullie de indruk dat het aantal complexe zorgcasussen is toegenomen of zijn de jongeren beter in beeld?

Janine: “Ik denk dat het een wisselwerking is. Er is meer aandacht voor jongeren, waardoor problemen eerder naar boven komen dan voorheen. Tegelijkertijd is er veel veranderd in de maatschappij. Dat heeft ook zijn uitwerking op jongeren.”

Susanne: “Er is de laatste jaren meer aandacht voor jongeren met zwaardere problematiek. Maar we zien ook dat een grotere groep niet meer in het onderwijssysteem past als gevolg van alle bezuinigingen, bijvoorbeeld in het speciaal onderwijs. Met name kinderen die sociaal-emotioneel zwak zijn, redden het niet en vallen uit.”

Simone: “Tegelijkertijd zijn jongeren tegenwoordig beter in beeld. We werken veel meer aan de voorkant, aan het voorkomen van problemen.”

Susanne: “Dat zie je ook terug in de cijfers. In Etten-Leur is het verzuimpercentage gestegen. Dat wordt vaak negatief opgevat, maar de stijging is juist een gevolg van de preventieve aanpak. De meldingsbereidheid van scholen is toegenomen. In feite is dat juist positief.”

Wat zijn lokale speerpunten?

Susanne: “In Etten-Leur zetten we in op de lokale educatieve agenda, met als doel meer leerlingen binnen de onderwijsvoorzieningen in Etten-Leur te houden.

Bijvoorbeeld door anderstalige leerlingen in het primair onderwijs zoveel mogelijk te plaatsen op reguliere basisscholen in de gemeente.”

Simone: “In Rucphen willen we nog een slag slaan in de aanpak van het ziekteverzuim in het basisonderwijs. Leerlingen die op de basisschool makkelijk thuis worden gehouden, worden dat vaak ook op het voortgezet onderwijs. Daarom is het belangrijk dat basisscholen twijfelachtig ziekteverzuim ook melden.”

Janine: “In Zundert heb ik de laatste jaren veel aandacht gehad voor de gezinnen van Fort Oranje. Veel gezinnen moesten hun weg in de maatschappij nog vinden en hadden bijvoorbeeld geen schoolinschrijving geregeld voor hun kinderen. Zij hadden intensieve begeleiding nodig. Met enkele van die gezinnen heb ik nog altijd te maken.”

Wat maakt jullie werk de moeite waard?

Susanne: “Ons werk kan frustrerend zijn. Maar ik haal energie uit de dingen die wél lukken. Soms met veel bloed, zweet en tranen, maar als het dan uiteindelijk lukt om een passend plekje te vinden voor een jongere, dan geeft dat ontzettend veel voldoening.”

Janine: “Laten we niet vergeten dat, ondanks de complexiteit die er soms is, ‘kleine’ dingen al veel waarde kunnen hebben, waardoor ruimte ontstaat voor een oplossing. Bijvoorbeeld als ouders zeggen dat ze het gevoel hebben dat er werkelijk naar ze geluisterd is.

Simone: “Jongeren en ouders zijn ons vaak ook oprecht dankbaar. Je staat er niet altijd bij stil, maar als leerplichtambtenaar kun je op een belangrijk punt in iemands leven het verschil maken.” ■

Terugblik en speerpunten in de regio 3/4

NIVEAU 2

“Meer grip op schoolverzuim dankzij intensieve samenwerking in niveau 2-gemeenten”

De niveau 2-gemeenten Breda, Oosterhout, Moerdijk, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Geertruidenberg en Drimmelen hebben niet alleen de leerplichtadministratie, maar ook de uitvoering van de leerplichttaken en de aanpak van voortijdig schoolverlaten ondergebracht bij het RBL West-Brabant in Breda. Leerplichtambtenaren Anja Bruijns en Joke Schreuders ervaren veel voordelen van de nieuwe werkwijze. “We kunnen sneller sparren met collega’s en we zijn vaker te vinden op de scholen. We zitten er nu veel beter bovenop.”

Wat is er veranderd?

Anja: “Voorheen was ik in dienst van de gemeente Drimmelen. Ik was verantwoordelijk voor alle leerplichtige jongeren uit de gemeente, ongeacht waar ze naar school gingen. Dat kon dus ook in Rotterdam zijn. Maar ik had simpelweg te weinig tijd om mij in alle scholen en jongeren te verdiepen. Daar liep ik tegenaan. Ik zat vooral op kantoor, want anders kon ik het niet behappen. De reistijd kon ik gewoon niet missen.”

Joke: “Ik was in dienst van de gemeente Moerdijk en liep tegen dezelfde problemen aan. Nu zijn we veel flexibeler. We hebben de scholen verdeeld onder de leerplichtambtenaren, zodat elke school een vast contactpersoon heeft.”

Anja: “We zijn nu vaker te vinden op de scholen. Daardoor is het contact enorm verbeterd. Met de scholen, maar ook met de leerlingen en onze samenwerkingspartners. We weten beter wat er speelt en zitten er veel meer bovenop.”

Hoe is de samenwerking geregeld?

Joke: “We hebben een duidelijke overlegstructuur, met wekelijkse bijeenkomsten. Zo hebben we eens in de vier weken een themaoverleg waarvoor we zelf onderwerpen kunnen aandragen. Dat vind ik zelf heel prettig, dat we casussen kunnen bespreken en informatie kunnen uitwisselen.”

Anja: “Door verhalen en ervaringen met elkaar te delen, kun je veel van elkaar leren. Het is fijn om te kunnen sparren. Zie ik het goed of kan het ook anders? Dat verruimt je kennis enorm.”

Hoe is de aanpak van schoolverzuim veranderd?

Anja: “We zijn van de strafrechtelijke aanpak schoolverzuim (sas) naar de maatschappelijke aanpak schoolverzuim (MAS) gegaan. Het accent ligt op preventie. We willen graag in een vroeg stadium meedenken. Daarin is de samenwerking met de professionals van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) heel belangrijk.”

Joke: “Ook daarin is veel veranderd. Voorheen gingen ouders vaak al met de hakken in het zand als de term ‘Jeugdzorg’ viel. En nog steeds merk ik weleens weerstand bij ouders als ik de ondersteuning van CJG’ers ter sprake breng. Dat is ook een van onze taken, om daarin te bemiddelen. We benadrukken dat jeugdprofessionals het beste met een kind voorhebben. Net als wij.”

Anja: “Op veel scholen worden nu ook zorgleerlingen besproken. De leerplichtambtenaar, jeugdarts, jeugdprofessionals, mentor en zorgcoördinator van school gaan samen om tafel om te bespreken wat er speelt. Zo’n overleg is heel nuttig, omdat je meteen het totale plaatje hebt. Samen kun je de juiste stappen uitzetten.”

Wat kan er beter?

Joke: “We zien dat leerlingen die de overstap maken van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs soms vastlopen in de brugklas. Vaak blijkt er dan iets aan de hand in de thuissituatie. Daar hadden wij natuurlijk liever eerder op willen inzetten. We willen dus graag dat basisscholen verzuim beter melden, zodat een leerling sneller geholpen kan worden.”

Anja: “We merken dat basisscholen soms nog terughoudend zijn in het melden van verzuim, maar dat is uiteindelijk niet in het belang van het kind. Hoe langer een kind thuiszit, hoe hoger de drempel wordt om een leerling weer terug naar school te krijgen. Uiteindelijk staat het belang van de jongere altijd voorop.” ■

Terugblik en speerpunten in de regio 4/4

AALBURG, WERKENDAM EN WOUDRICHEM

“Dankzij de goede samenwerking met onze partners kunnen we preventief aan de slag”

Als leerplichtambtenaar van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem houdt Anne-Marije Edelman verzuimspreekuren op scholen, sluit ze aan bij regionale overleggen met samenwerkingspartners en voert ze individuele gesprekken met jongeren om verzuim te voorkomen of terug te dringen. Het gaat goed in de regio, constateert Edelman. “We weten onze partners makkelijk te vinden.” We kijken terug op het afgelopen studiejaar in de drie gemeenten die vanaf 1 januari 2019 samen de gemeente Altena zullen vormen.

Hoe is het schooljaar verlopen?

“Heel goed. Ik denk dat we het hier in de regio prima geregeld hebben. De lijntjes met onze samenwerkingspartners zijn kort. Dat werkt fijn, want daardoor kun je preventief aan de slag. We zien ook dat scholen steeds sneller reageren op beginnend verzuim en ons weten te vinden, waardoor wij in een vroeg stadium problemen kunnen aanpakken. We handhaven waar het moet, maar de focus ligt op preventie en het aanbieden van zorg. Deze aanpak resulteert in een redelijk laag percentage verzuim in onze regio.”

Waarom heeft er een verschuiving plaatsgevonden van handhaving naar hulpverlening?

“De laatste jaren is de strafrechtelijke aanpak schoolverzuim vervangen door een maatschappelijke aanpak, waarbij we ons steeds meer richten op zorg in plaats van handhaving. We zien dat het opleggen van straffen bij sommige leerlingen op korte termijn een effect heeft, maar dat handhaving het gedrag van jongeren en ouders op langere termijn niet verandert. Vaak staat verzuim niet op zich, maar spelen er andere problemen, bijvoorbeeld in de thuissituatie. Daarom is het belangrijk dat de juiste hulp wordt aangeboden.”

Welke rol spelen de preventieve verzuimspreekuren?

“Preventieve spreekuren zijn spreekuren op scholen voor leerlingen met beginnend verzuim. Wij voeren korte één-op-één-gesprekken waarbij wij het verzuim bespreken en de oorzaak proberen te achterhalen. Vaak blijkt

een leerling een uurtje te hebben gespijbeld uit gemakzucht, zonder de gevolgen te overzien. Wij schetsen dan de consequenties als het verzuim door blijft gaan, waarna het spijbelen meestal stopt of vermindert. Maar soms spelen er andere problemen waar wij op kunnen inspelen. Jongeren zijn vaak heel open. Bovendien resulteren de preventieve spreekuren ook weer in betere contacten met de scholen. De mentoren en zorgcoördinatoren weten dat we er zijn en komen makkelijk even bij ons binnenlopen om een casus te bespreken. Een gunstig bijeffect.”

Is er iets te zeggen over de cijfers van het afgelopen schooljaar?

“Er zijn een aantal uitschieters die goed te verklaren zijn. Jaren geleden kwamen wij pas in beeld als problemen al geëscaleerd waren. Nu zien we dat scholen verzuim al vroeg melden, waardoor wij vanaf het begin mee kunnen kijken naar de problematiek. Mijn verwachting is niet dat luxe verzuim bijvoorbeeld nu vaker voorkomt, maar het wordt gewoon beter gemeld. Daarnaast daalt het aantal procesverbalen. Dat is een logisch effect van de verschuiving van handhaving naar hulpverlening.”

Zijn er nog verbeterpunten?

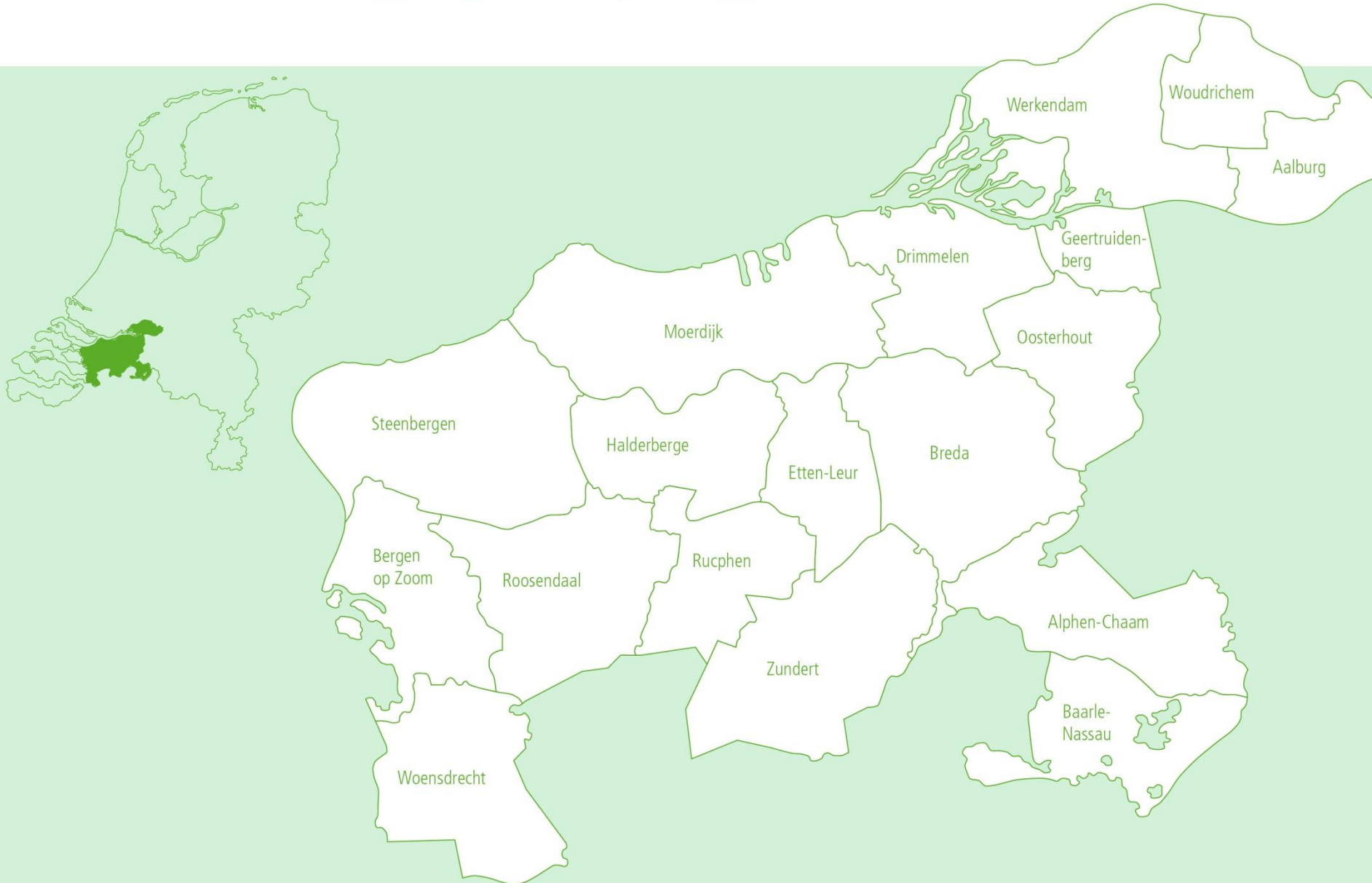
“We willen meer basisscholen gaan bezoeken. Problemen of zorgen rondom jongeren beginnen vaak al op jonge leeftijd. Als we zorgen voor kortere lijntjes tussen schooldirecteuren, leerplichtambtenaren en zorgcoördinatoren, dan kunnen we de leerlingen eerder in beeld krijgen en sneller handelen, om grotere problemen in hun verdere schoolcarrière te voorkomen.”

Verandert de fusie van de drie gemeenten iets voor jou als leerplichtambtenaar?

“Ik verwacht van niet. We hebben de afgelopen jaren in deze regio al nauw samengewerkt, zowel op het gebied van beleid als uitvoering. In de fusiegemeente Altena worden we als leerplichtambtenaren onderdeel van het team Jeugd, dus dat komt de samenwerking alleen maar ten goede. Voor ons wordt het een makkelijke overgang.” ■

Tabellen uitgesplitst per gemeente

Aantal jongeren 5-23 jaar naar leerplichtstatus, 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
Leerplichtig	2.061	1.295	774	8.119	23.374	3.174	6.069	2.858	3.558	4.809	6.942	509	9.579	2.323	2.793	3.963	2.586	2.010	2.358	89.154
Kwalificatieplichtig	186	112	54	778	2.038	326	485	257	326	449	678	36	815	214	261	331	255	189	230	8.020
Startkwalificatie behaald	634	445	200	2.376	9.636	1.073	1.567	734	1.106	1.412	2.039	37	2.997	823	894	1.239	745	618	928	29.503
Boven leerplichtig	260	154	111	1.496	3.862	461	803	382	517	659	1.078	137	1.707	420	886	472	447	227	452	14.531
Totaal 2017-2018	3.141	2.006	1.139	12.769	38.910	5.034	8.924	4.231	5.507	7.329	10.737	719	15.098	3.780	4.834	6.005	4.033	3.044	3.968	141.208
Totaal 2016-2017	3.154	2.006	1.152	12.776	39.118	5.202	8.930	4.247	5.542	7.418	10.726	565	15.233	3.779	4.757	6.007	4.060	3.055	4.019	141.746

Bij de kolom 'RBL niet in GBA' gaat het om personen die op de startdatum van het werkproces nog niet waren ingeschreven in één van de regiogemeenten, maar die al wel in een regiogemeente naar school gingen en een onderwijsnummer hadden. Dit kan bijvoorbeeld gaan om nieuwkomers of andere personen die in de regio verblijven of hebben verbleven, maar nog niet staan ingeschreven. Soms komen DUO* -meldingen en ondersteuningsvragen eerder binnen dan informatie over de GBA-inschrijving vanuit de gemeente.

De verschillende doelgroepen:

Jongeren tussen de 5 en 18 jaar moeten onderwijs volgen totdat ze een startkwalificatie hebben of 18 jaar worden. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit de **leerplicht**. Voor jongeren tussen 16 en 18 jaar heet dit de **kwalificatieplicht**.

Ouders of verzorgers van jongeren tussen de 5 en 16 jaar moeten hun kinderen inschrijven op school. Volgens de leerplichtwet moeten jongeren ook echt naar die school gaan. Jongeren die na hun 16e nog geen startkwalificatie hebben, moeten tot hun 18e onderwijs volgen en ingeschreven staan op school. Een startkwalificatie is een vwo-diploma, havo-diploma of mbo-diploma op niveau 2 of hoger.

Jongeren tot 23 jaar die in het lopende jaar hun startkwalificatie hebben behaald staan genoemd onder de doelgroep **Startkwalificatie behaald**.

De **Boven leerplichtige** doelgroep zijn de 18+ jongeren (uiteraard tot 23 jaar) die onderwijs volgen en nog geen startkwalificatie hebben behaald.

*DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) is de uitvoeringsorganisatie van de Rijksoverheid voor het onderwijs. DUO financiert en informeert onderwijsdeelnemers en onderwijsinstellingen en organiseert examens. Het RBL West-Brabant heeft intensief contact om te komen tot de meest betrouwbare informatie die we delen in de regio.

Jongeren naar type onderwijs van laatste schoolinschrijving, 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
Primair onderwijs	1.295	752	378	5.001	14.702	1.900	3.776	1.764	2.160	2.952	4.188	228	5.797	1.412	1.670	2.483	1.407	1.239	1.343	54.447
Speciaal onderwijs	18	24	6	162	376	52	131	47	66	89	161	6	183	27	69	30	41	6	64	1.558
Voortgezet speciaal onderwijs	17	26	9	134	373	50	93	37	53	61	151	5	166	34	48	43	83	14	36	1.433
Voortgezet onderwijs	706	486	245	3.023	8.670	1.168	2.144	987	1.295	1.680	2.604	59	3.531	827	1.005	1.342	876	719	836	32.203
Middelbaar beroepsonderwijs	269	173	81	1.117	2.721	561	720	423	493	694	898	20	1.298	361	398	535	351	265	415	11.793
*Overig	836	545	420	3.332	12.068	1.303	2.060	973	1.440	1.853	2.735	401	4.123	1.119	1.644	1.572	1.275	801	1.274	39.774
Totaal 2017-2018	3.141	2.006	1.139	12.769	38.910	5.034	8.924	4.231	5.507	7.329	10.737	719	15.098	3.780	4.834	6.005	4.033	3.044	3.968	141.208
Totaal 2016-2017	3.154	2.006	1.152	12.776	39.118	5.202	8.930	4.247	5.542	7.418	10.726	565	15.233	3.779	4.757	6.007	4.060	3.055	4.019	141.746

In deze tabel is te zien in welk type onderwijs de bovenvermelde jongeren uit tabel 1 waren ingeschreven op 31-07-2018.

*De categorie 'overig' houdt in dat er op de peildatum (31-07-2018) geen schoolinschrijving was. Hieronder vallen o.a. examenkandidaten (zonder startkwalificatie), personen met een startkwalificatie, jongeren die in het buitenland op school zaten op de peildatum, of jongeren die om een andere reden een vrijstelling van inschrijving hadden. Dit lijkt een grote groep, maar van deze 39.774 jongeren hebben er 27.307 een startkwalificatie behaald. Kort na schooljaar 2017/2018, begin september 2018, hadden van de groep 5.192 personen weer een schoolinschrijving.

1.122 jongeren hadden een vrijstelling van schoolinschrijving. En 766 jongeren zijn aangemerkt als jongere in een kwetsbare positie. (info sept. 2018)

Werkprocessen 'Absoluut verzuim' naar uitstroomreden, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA- Registratie Niet Ingezetenen (RNI)	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
(Terug) naar school	-	4	-	10	33	2	11	2	3	9	18	1	3	23	3	3	1		5	131
Afgedaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2
Heeft een vrijstelling (aangevraagd)	1	6	7	7	4	1	4	3	3	3	6	-	7	3	2	3	24	-	14	98
Verhuisd	-	-	-	6	10	-	-	3	2	1	3	-	6	1	4	2	5	1	5	50
Anders *	-	3	-	8	23	1	1	1	-	3	10	1	10	4	1	2	2	-	-	70
Totaal 2017-2018	1	13	7	31	70	4	16	9	8	16	37	2	47	11	10	8	32	1	24	351
Totaal 2016-2017	1	3	15	35	72	4	8	5	7	6	37	3	56	11	4	22	37	-	32	361

Tabel 3 geeft de werkprocessen 'Absoluut verzuim' weer welke door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen en/of zijn afgerond in de periode van 01-08-2017 tot en met 31-07-2018.

Sinds 6 januari 2014 kunnen 'niet-ingezetenen' zich inschrijven in de RNI bij 18 gemeenten in Nederland. De gemeente Breda is één van die 18 gemeenten. Mensen met een RNI-status zijn personen die niet of korter dan 4 maanden in Nederland wonen binnen een aaneengesloten periode van 6 maanden en die een relatie hebben met Nederlandse overheidsinstellingen. Het gaat bijvoorbeeld om mensen die tijdelijk in Nederland werken, mensen die hier hebben gewoond, maar die naar het buitenland vertrokken zijn of mensen die zich vanuit het buitenland hier hebben gevestigd, maar niet geregistreerd zijn, zoals buitenlandse studenten of Oost-Europese werknemers.

*Anders: Hieronder vallen de volgende uitstroomredenen: hoogst haalbare bereikt, onterechte melding, gesloten geplaatst, MBO niveau 2 niet haalbaar, onderzoek BRP (basisregistratie personen), startkwalificatie behaald.

Het totaal aantal werkprocessen absoluut verzuim, inclusief administratief, is ten opzichte van vorig jaar weer gedaald. In 2015-2016 waren dit er 1482, het schooljaar 2016-2017 waren dit er 1630 en afgelopen schooljaar waren dit er 1329. Een werkproces absoluut verzuim wordt automatisch opgestart wanneer er geen inschrijfgegevens bekend zijn. Wanneer een school niet tijdig haar inschrijfgegevens op orde heeft starten er dus ook ten onrechte werkprocessen op. In schooljaar 2016-2017 was dat geval wat de stijging verklaart van vorig jaar. Dankzij intensief contact met de scholen zorgen scholen er nu voor dat hun inschrijvingen op orde zijn. Dit is belangrijk voor de scholen zelf, ook omdat dit gevolgen kan hebben voor hun financiering.

Bij een aantal gemeenten is sprake van een stijging in het aantal werkprocessen absoluut verzuim. In Moerdijk en Etten-Leur heeft deze stijging te maken met nieuwkomers waarvoor nog een school moest worden gevonden na vestiging in de gemeente. Bij de andere gemeenten met een stijging van het aantal werkprocessen blijkt dat veel voorkomende redenen van het verzuim waren dat voortzetting van vrijstelling van inschrijving niet tijdig was aangevraagd, of verzuim wat met een verhuizing te maken had. Ofwel vestiging in de regio en nog geen school gevonden, ofwel verhuizing naar buiten de regio maar nog niet uitgeschreven van het adres.

Relatief verzuim naar onderwijssoort, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

Relatief verzuim	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Registratie Niet Ingezetenen (RNI)*1	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
Primair onderwijs	8	8	1	13	89	18	57	2	6	12	16	3		40	18	6	2	9	10	8	326
Speciaal onderwijs		1		2	5	1	5		1	4	2	2		2	2			1			28
Voortgezet speciaal onderwijs	2	3	2	22	70	3	15	6	6	7	45	1		35	2	6	3	11		4	243
Voortgezet onderwijs	28	19	14	287	728	58	228	64	114	125	154	16	1	311	47	69	42	64	23	47	2.439
Middelbaar beroepsonderwijs	14	8	5	93	244	37	55	33	23	57	101	4		131	22	26	37	20	31	25	966
Soort onderwijs niet aangeduid*					6		2		2	2	5	1	2	8	1	1				4	34
Totaal 2017-2018	52	39	22	417	1.142	117	362	105	152	207	323	27	3	527	92	108	84	105	64	88	4.036
Aantal leerlingen 2017-2018	47	29	16	307	821	94	275	66	112	159	233	22	3	371	76	76	66	84	48	77	2.906
Totaal 2016-2017	49	21	25	455	1.141	87	322	120	114	159	270	56	-	416	104	136	68	88	37	106	3.774

In deze tabel is het relatief verzuim naar onderwijssoort én per gemeente te zien.

Luxe verzuim naar onderwijssoort, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl - niet in GBA-	Registratie Niet Ingezetenen (RNI) *1	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
Primair onderwijs	12	10	-	23	33	4	27	-	4	10	16	1	-	22	-	7	1	10	8	-	188
Speciaal onderwijs	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	6
Voortgezet speciaal onderwijs	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Voortgezet onderwijs	-	-	-	10	17	7	-	12	8	2	7	-	-	11	-	2	3	1	-	2	82
Middelbaar beroepsonderwijs	-	-	-	1	3	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Soort onderwijs niet aangeduid*	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Totaal 2017-2018	13	10	-	36	56	11	28	13	13	12	28	1	-	34	-	9	4	11	8	2	289
Aantal leerlingen 2017-2018	12	10	-	36	54	11	28	13	13	11	28	1	-	34	-	9	4	11	8	2	28
Totaal 2016-2017	9	2	1	37	90	10	26	3	10	13	9	2	4	51	5	5	7	3	0	4	291

In deze tabel is het luxe verzuim naar onderwijssoort én per gemeente te zien.

Het totaal aantal werkprocessen luxe verzuim is gedaald met 2. Luxe verzuim heeft vooral betrekking op één dag voor of één dag na de vakantie. Vorig jaar viel dit in Breda met name op voor de voorjaarsvakantie. Door extra aandacht en betere voorlichting door RBL én de scholen naar ouders, is de daling voor Breda te verklaren.

Dit jaar valt in de gehele regio, dus bij de verschillende gemeenten, het luxe verzuim rondom de zomervakantie op. Bij de start van vorig schooljaar waren er maar liefst 42 luxe verzuimmeldingen in deze regio en 27 meldingen op de laatste schooldag. Een betere registratie en melding door de scholen verklaart ook de stijging in diverse gemeenten.

Percentage verzuim van het aantal werkprocessen verzuim, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl - niet in GBA-	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
Totaal wp's RV en LV 2017-2018	65	49	22	453	1198	128	390	118	165	219	351	28	561	92	117	88	116	72	90	4.325
Totaal leerlingen 5 tot 18 jaar 2017-2018	2.310	1.457	854	9.116	26.032	3.573	6.697	3.178	3.980	5.392	7.828	559	10.701	2.604	3.136	4.401	2.907	2.257	2.663	99.645
Percentage verzuim 2017-2018	2,81%	3,36%	2,58%	4,97%	4,60%	3,58%	5,82%	3,71%	4,15%	4,06%	4,48%	5,01%	5,24%	3,53%	3,73%	2,00%	3,99%	3,19%	3,38%	4,34%
Totaal wp's RV en LV 2016-2017	58	23	26	492	1.231	97	348	123	124	172	279	58	467	109	141	75	91	37	110	4.061
Totaal leerlingen 5 tot 18 jaar 2016-2017	2.334	1.464	865	9.254	26.146	3.725	6.727	3.208	4.024	5.517	7.865	404	10.904	2.649	3.186	4.454	2.984	2.313	2.681	100.704
Percentage verzuim 2016-2017	2,49%	1,57%	3,00%	5,32%	4,71%	2,60%	5,17%	3,83%	3,08%	3,12%	3,55%	14,36%	4,28%	4,11%	4,43%	1,68%	3,05%	1,60%	4,10%	4,03%

Deze tabel geeft de verhouding weer tussen het aantal leerlingen in de leeftijd van 5 tot 18 jaar en het aantal werkprocessen relatief en luxe verzuim. Dit noemen we het verzuimpercentage. Over de totale regio is het percentage licht gestegen, met 0,31%.

Per gemeente is er een wisselend beeld te zien. Een lichte stijging van het verzuimpercentage komt meestal doordat er meer aandacht is besteed aan het meldgedrag van scholen. Contact over het melden van verzuim levert meestal een toename van het aantal verzuimmeldingen op. Het is aan het RBL om continu het belang van het melden van verzuim te blijven onderstrepen op de diverse scholen. Vanaf 2017 kunnen basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs verzuim melden via het verzuimloket van DUO.

Afdoeningen relatief verzuim, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Registratie Niet Ingezetenen (RNI)*1	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
Proces-verbaal	1	-	2	24	46	2	12	5	2	3	7	2	-	24	2	2	-	1	2	3	140
Aanvullend proces-verbaal	-	-	-	3	2	-	3	-	-	-	1	-	-	13	-	3	-	-	-	1	26
Proces-verbaal met melding SVB	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
Verwijzing Halt	-	1	1	16	23	1	6	3	3	13	4	-	-	11	-	7	1	5	2	-	97
Totaal 2017-2018	1	1	3	43	72	3	21	8	5	16	12	2	-	48	3	12	1	6	4	4	265
Leerlingen met werkproces(sen) 2017-2018	1	1	2	36	66	3	16	6	5	15	12	2	-	39	3	9	1	6	4	3	230
Totaal 2016-2017	5	1	1	54	70	5	20	9	5	11	26	3	-	52	6	18	4	5	0	5	300
Leerlingen met werkproces(sen) 2016-2017	5	1	1	48	65	5	14	8	5	10	24	3	-	45	4	15	4	5	0	4	266

In deze tabel is te zien welke afdoeningen zijn ingezet bij werkprocessen relatief verzuim in de periode van 01-08-2017 tot en met 31-07-2018. Wanneer er minder leerlingen zijn dan werkprocessen, betekent dit dat sommige leerlingen meerdere afdoeningen op hun naam hebben. Hierbij is dus sprake van recidive.

Ten opzichte van 2016-2017 is er een lichte stijging (6) van het aantal afdoeningen. Het aantal verwijzingen naar Halt is gedaald van 178 in 2015-2016 naar 148 in 2016-2017 én naar 97 in schooljaar 2017-2018. De aandacht gaat steeds vaker naar het verlenen van zorg en begeleiding waarbij handhaving ook noodzakelijk blijft. Leerplichtambtenaren, trajectbegeleiders en ons netwerk geven allemaal aan dat de problematiek van de jongeren die verzuimen in toenemende mate zwaarder is geworden. Daarnaast is de bereidheid tot melden bij veel scholen toegenomen. Wanneer een school sterk stijgt in aantal leerlingen kan het aantal verzuimmeldingen ook stijgen. Een voorbeeld hiervan is het Markland College (Zevenbergen/gem. Moerdijk) wat afgelopen jaar gegroeid is van 600 naar ongeveer 1200 leerlingen.

De richtlijnen van het Openbaar Ministerie en de Raad voor de Kinderbescherming geven in toenemende mate aan dat hulpverlening vóór handhaving moet komen. Als verzuim niet verwijtbaar lijkt omdat er te veel problemen spelen, wordt vaker besloten geen proces-verbaal op te maken in het Leerplicht Casus Overleg (LCO), waar leerplichtambtenaren de voorgenomen processen-verbaal bespreken met de Parketsecretaris van het Openbaar Ministerie.

Waarschuwingen relatief verzuim, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Registratie Niet Ingezetenen (RNI)*1	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
Waarschuwingen RV 2017-2018	26	18	13	182	489	38	150	30	53	106	102	6	2	239	24	51	32	47	24	36	1.668
Waarschuwingen 2016-2017	17	9	14	216	496	28	139	33	51	73	91	13	0	181	25	71	12	47	12	36	1.564

Verzuim leidt niet altijd tot een proces-verbaal, vaak wordt er een waarschuwing gegeven aan de jongere. Dit kan een mondelinge of schriftelijke waarschuwing zijn zonder een gesprek, of een schriftelijke waarschuwing na een gesprek met de jongere.

Het aantal waarschuwingen is ten opzichte van voorgaand schooljaar voor de regio licht gestegen met 104. Met name in Roosendaal, Alphen-Chaam, Aalburg en Moerdijk zien we een stijging.

Afdoeningen luxe verzuim, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl - niet in GBA- Registratie-Niet Ingezetenen (RNI)*1	Rosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
Proces-verbaal	2	-	-	9	12	1	2	-	2	2	6	-	6	-	1	-	1	-	-	44
Aanvullend proces-verbaal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Totaal 2017-2018	2	-	-	9	12	1	2	-	2	2	7	-	6	-	1	-	1	-	-	45
Leerlingen met werkproces(sen) 2017-2018	2	-	-	9	12	1	2	-	2	2	7	-	6	-	1	-	1	-	-	45
Totaal 2016-2017	-	-	-	9	8	6	1	-	-	5	-	-	7	-	-	-	-	-	-	37
Leerlingen met werkproces(sen) 2016-2017	1	-	-	9	8	6	1	-	-	5	-	-	7	-	-	-	-	-	-	37

In deze tabel is te zien welke afdoeningen zijn ingezet bij werkprocessen luxe verzuim in de periode van 01-08-2017 tot en met 31-07-2018. Het aantal processen-verbaal vanwege luxe verzuim is in de totale regio gestegen met 8, naar 45.

We weten uit ervaring dat in een gemeente waar het luxe verzuim als speerpunt onder de aandacht wordt gebracht een reactie ontstaat. De ene school gaat daardoor strakker beleid voeren en staat steeds minder verlof buiten de vakantie toe. Andere scholen gaan meer zelf beslissen en melden minder bij de leerplichtambtenaar. Dit is wettelijk toegestaan. De directie van een school mag op basis van voorgeschreven richtlijnen zelf beslissen over aanvragen voor verlof van minder dan 10 dagen. Voor verlofaanvragen van meer dan 10 dagen beslist de leerplichtambtenaar.

Waarschuwingen luxe verzuim, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA- Registratie Niet Ingezetenen (RNI)	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
Waarschuwingen LV 2017-2018	10	1	-	8	14	3	4	-	5	2	8	-	10	-	1	4	8	8	1	87
Waarschuwingen LV 2016-2017	5	1	1	6	61	3	12	2	5	6	1	1	15	3	1	7	-	-	2	135

Het aantal waarschuwingen voor luxe verzuim is gedaald, met name in Breda en naar verhouding ook in Etten-Leur en Werkendam. Opvallend is dat deze 3 gemeenten het schooljaar hiervoor juist een stijging hadden. In schooljaar 2016-2017 zijn er veel waarschuwingen luxe verzuim opgemaakt. Afgelopen schooljaar is er minder luxe verzuim geweest waardoor er door de leerplichtambtenaar ook minder waarschuwingen zijn verstrekt en/of acties zijn ondernomen.

We zien in verschillende plaatsen dat meerdere scholen consequenter melden en de leerplichtambtenaren hier ook actief vervolgacties op inzetten. Als gevolg daarvan gaan leerplichtige jongeren minder vaak buiten de reguliere schoolvakanties (zonder toestemming van de schooldirecteur of leerplichtambtenaar) met verlof/vakantie.

Het blijft belangrijk om de spelregels rondom verzuim en melden te blijven uitleggen aan scholen en ouders. Verzuim komt beter in beeld op het moment dat scholen consequenter melden.

Vrijstellingen, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
Toekenning artikel 3a (vervangende leerplicht)	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Toekenning artikel 3b (vervangende leerplicht laatste schooljaar)	-	-	-	1	1	-	2	-	2	-	-	5	-	3	-	-	1	1	16
Recht op vrijstelling art 5 onder a (medisch/psychisch)	6	3	2	35	44	8	9	11	10	16	11	51	8	8	13	4	3	12	254
Recht op vrijstelling art 5 onder b (bedenkingen tegen richting)	-	-	-	3	3	-	1	-	2	8	-	1	-	2	5	3	1	-	29
Recht op vrijstelling art 5 onder c (school buitenland)	1	28	147	35	66	2	22	7	9	5	16	161	23	1	-	267	1	82	873
Recht op vrijstelling art 5a (trekkende bevolking)	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	4
Verlenen vrijstelling art 15 (ander onderwijs)	3	-	-	6	12	3	2	4	5	3	4	8	7	-	6	5	-	2	70
Totaal 2017-2018	10	31	149	82	127	13	36	22	28	32	32	226	38	14	23	280	6	97	1.247
Totaal 2016-2017	9	31	134	78	138	14	32	17	24	37	26	248	39	15	24	272	6	97	1.247
Aantal leerlingen per gemeente 5 tot 18 jaar	2.310	1.457	854	9.116	26.032	3.573	6.697	3.178	3.980	5.392	7.828	10.701	2.604	3.136	4.401	2.907	2.257	2.663	99.645
Percentage leerlingen dat een vrijstelling heeft	0,43%	2,13%	17,45%	0,90%	0,49%	0,36%	0,54%	0,69%	0,70%	0,59%	0,41%	2,11%	1,49%	0,45%	0,52%	9,63%	0,27%	3,64%	1,25%

In deze tabel geeft het aantal vrijstellingen weer over de periode van 01-08-2017 tot en met 31-07-2018. Dit betreft het aantal leerlingen dat in deze periode een vrijstelling had.

De leerplichtwet kent een aantal gronden voor vrijstelling. De meest voorkomende in de regio (met name Baarle-Nassau, Roosendaal, Woensdrecht en Zundert) is een vrijstelling op grond van artikel 5 sub c, wegens het volgen van onderwijs in het buitenland. Het afgelopen jaar volgden 873 jongeren onderwijs op een school in het buitenland, voornamelijk op scholen in België. Dat verklaart ook het hoge percentage leerlingen met een vrijstelling in de eerder genoemde gemeenten, waar ouders relatief vaker de keuze maken om kinderen in België onderwijs te laten volgen.

Langdurig relatief verzuimers (voorheen 'thuiszitters') naar onderwijssoort, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
Middelbaar beroepsonderwijs	1	0	0	4	1	1	3	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14
Voortgezet onderwijs	0	1	0	5	14	1	8	2	0	0	6	0	13	1	3	0	0	1	1	56
Primair onderwijs (incl. SBO)	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	0	0	2	2	4	0	0	1	0	13
Voortgezet speciaal onderwijs	0	0	1	4	5	0	7	0	2	0	6	0	5	0	1	1	1	0	0	33
Totaal gemelde langdurig relatief verzuimers 2017-2018	1	1	1	13	20	2	20	4	3	3	12	0	20	3	8	1	1	2	1	116
Waarvan langer dan 3 maanden	1	1	1	9	16	2	15	2	1	2	7	0	14	2	3	1	0	2	0	79
Totaal opgelost in schooljaar 2017-2018 (incl. 18 jaar geworden of verhuisd)	1	0	1	10	14	1	15	3	3	2	10	0	16	3	7	1	1	1	1	90
Actuele langdurig relatief verzuimers 2017-2018	0	1	0	3	6	1	5	1	0	1	2	0	4	0	1	0	0	1	0	26
Totaal gemelde relatief verzuimers 2016-2017	3	1	0	8	42	2	29	3	3	4	13	1	26	4	0	3	4	0	2	148

Op de volgende pagina staat een toelichting op de tabel langdurig relatief verzuimers/thuiszitters.

Langdurig relatief verzuimers (voorheen 'thuiszitters') naar onderwijssoort, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

De tabel op de vorige pagina geeft het aantal langdurig relatief verzuimers weer, ook wel thuiszitters genoemd. Dit zijn jongeren met een schoolinschrijving die langer dan 4 weken hebben verzuimd. Uit de tabel blijkt dat er in het afgelopen schooljaar in de regio 116 thuiszitters zijn gemeld. Dit is een daling van 32 ten opzichte van het schooljaar daarvoor; een daling van 22%. Het schooljaar hiervoor zagen we ook een daling, namelijk van 24%.

De 116 West-Brabantse jongeren zaten vorig schooljaar op enig moment 4 weken of langer thuis. In de meeste gevallen is het thuiszitten binnen het schooljaar opgelost.

De voornaamste reden voor thuiszitten is dat er tijdelijk geen geschikt onderwijsaanbod is voor een leerling. Bijvoorbeeld vanwege wachtlijsten na een verwijzing naar het speciaal onderwijs of een hulpverleningstraject.

De gehele regio West-Brabant heeft de registratie van het aantal leerlingen en hun schoolloopbaan goed op orde. De basisregistratie is sluitend. Wij registreren niet alleen het aantal begeleidingen maar ook de leerlingen voor wie we op dit moment niets kunnen doen. Van elke jongere die thuis zit in de leerplichtige leeftijd weten we wat er aan de hand is. Al deze leerlingen zitten in een traject terug naar school of in een passend zorgtraject. We constateren ook dat er niet altijd binnen 3 maanden een passende oplossing is; van de 116 leerlingen zitten in de regio West-Brabant namelijk 78 leerlingen langer dan 3 maanden thuis.

De samenwerkingsverbanden primair onderwijs en voortgezet onderwijs zijn verantwoordelijk voor de thuiszitters. De samenwerking is altijd goed geweest en het afgelopen jaar nog meer geïntensiveerd. Het protocol thuiszitters met daarin de aanpak en samenwerkingsafspraken rond thuiszitters is aangescherpt en wordt door de samenwerkingsverbanden in West-Brabant nageleefd.

Uitstroomredenen RMC (18+) na begeleiding door leerplichtambtenaar / trajectbegeleider, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal 2017-2018	Totaal 2016-2017
Geen doelgroep meer	2	0	0	3	22	5	2	2	2	2	5	6	1	1	1	2	0	2	58	58
Tijdelijk niet plaatsbaar	5	1	0	30	57	4	5	4	6	5	9	26	4	5	5	5	1	1	173	139
Werk	6	2	1	40	98	4	23	5	15	7	26	37	11	7	6	16	4	2	310	133
Onterechte melding	3	0	1	11	58	6	15	3	1	12	17	7	3	1	4	0	2	4	148	255
Aangemeld opleiding	0	3	1	18	56	3	11	6	9	11	16	24	8	3	2	3	1	1	176	196
Begeleiding beëindigd, zonder opgaaf van reden door cliënt	2	1	0	29	60	4	10	2	6	6	9	28	8	5	4	3	4	2	183	144
Opleiding (continuering of andere)	5	1	0	19	84	4	13	1	3	9	8	30	2	5	7	2	5	4	202	110
Totaal 2017-2018	23	8	3	150	435	30	79	23	42	52	90	158	37	27	29	31	17	16	1.250	1.035
Cliënten 2017-2018	23	6	3	142	399	29	72	21	38	48	84	147	35	26	29	28	17	16	1.163	1.047
Totaal 2016-2017	13	7	4	103	342	20	77	26	32	43	86	145	32	23	22	25	8	27	1.035	
Cliënten 2016-2017	10	7	4	106	370	22	74	28	34	40	86	136	31	25	21	23	9	21	1.047	

Preventief begeleide jongeren, 01-08-2017 t/m 31-07-2018

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal
Aantal preventief behandelde RMC trajecten* 2017-2018	9	1	-	33	146	8	26	6	10	10	21	47	11	11	16	7	8	4	374
Aantal preventief behandelde RMC trajecten* 2016-2017	-	-	-	25	88	4	23	4	6	10	22	25	7	2	5	1	2	3	227

Een deel van de in dit jaarverslag vermelde RMC-trajecten is opgestart in het kader van preventie. Preventie wil zeggen dat een RMC-traject is opgestart terwijl er nog sprake was van een schoolinschrijving. Studenten waarvan duidelijk is dat zij de opleiding niet gaan vervolgen, om wat voor reden dan ook, werden al begeleid door een RMC-trajectbegeleider voordat ze de school daadwerkelijk hebben verlaten. Trajectbegeleiders worden steeds vaker preventief ingezet om uitval te voorkomen en/of een goed vervoltraject op te starten.

Het aantal jongeren dat preventief wordt begeleid is fors gestegen ten opzichte van het jaar daarvoor. Dat hebben we ook afgesproken in diverse beleidsnotities en daar hebben we als RBL West-Brabant ook steeds meer de focus op.

Overige werkprocessen Leerplicht en kwalificatieplicht

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal 2017-2018	Totaal 2016-2017
Zorg / Preventie	2	4	4	154	138	13	70	16	48	59	55	283	29	74	7	38	6	22	1.022	1.453
Informatie en advies	17	13	9	235	427	49	112	38	72	62	139	323	84	89	24	61	15	62	1.831	1.933
Nazorg	1	-	1	24	33	5	7	6	8	11	17	75	9	14	-	-	-	6	217	182
Dreigende verwijdering	-	-	-	4	10	2	4	1	3	2	3	15	1	3	1	2	-	-	51	67
Verlof gewichtige omstandigheden meer dan 10 dagen	2	1	-	2	11	-	4	-	1	3	2	3	2	2	-	-	3	-	36	45
Schorsing	2	-	-	29	10	-	20	-	4	2	6	29	1	3	3	18	-	3	130	210
Zomeractie	-	1	2	10	43	5	31	3	3	1	7	15	26	2	1	1	3	13	167	221
Totaal 2017-2018	24	19	16	458	672	74	248	64	139	140	229	743	152	187	36	120	27	106	3.454	4.111
Leerlingen 2017-2018	21	17	16	377	572	50	200	54	118	115	188	581	122	143	35	101	25	99	2.834	3.348

In deze tabel zijn de overige processen vermeld die zijn afgehandeld door de leerplichtambtenaren in de periode van 01-08-2017 tot en met 31-07-2018.

	Aalburg	Alphen-Chaam	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Werkendam	Woensdrecht	Woudrichem	Zundert	Totaal 2017-2018	Totaal 2016-2017
In beeld	-	1	-	56	16	1	4	1	6	3	7	7	5	3	-	4	-	-	114	123
Verzuim 18+	22	11	9	168	547	24	104	39	46	59	135	241	22	37	57	32	30	25	1.608	1.907
Overstap	-	1	-	9	14	1	2	3	3	2	-	12	3	3	-	2	-	5	60	48
Totaal 2017-2018	22	13	9	233	577	26	110	43	55	64	142	260	30	43	57	38	30	30	1782	2078
Leerlingen 2017-2018	18	11	8	184	376	23	85	30	42	49	101	185	27	32	42	27	21	23	1.284	1.509

In deze tabel zijn de overige processen vermeld die zijn afgehandeld door de trajectbegeleiders in de periode van 01-08-2017 tot en met 31-07-2018.

De afgelopen jaren is extra aandacht besteed aan verzuim onder leerlingen van 18 jaar en ouder.

Leerlingen die dreigen uit te vallen bij de overstap van Voortgezet Onderwijs naar Middelbaar Beroeps Onderwijs volgen we in het werkproces 'overstap'. We borgen hiermee een juiste vervolgstap naar MBO. We spreken ook op diverse niveau met het MBO om de overstap op een juiste manier te laten slagen. Afgelopen jaar hebben we te maken gehad met een aantal technische problemen waardoor niet altijd goed in beeld is geweest wat de voortgang was. Inmiddels zijn de technische koppelingen in orde waardoor we verbetering verwachten. We zien tevens dat reguliere VO-scholen de leerlinglijsten tijdig invoeren in Intergrid, het systeem wat gebruikt wordt om deze groep te kunnen volgen.

Meest actuele vsv-cijfers van het Ministerie van OCW (1/3)

Alphen-Chaam	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Baarle-Nassau	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Breda	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	815	18	2.2%	8	10	2005-2006	474	15	3.2%	5	10	2005-2006	12.027	610	5.1%	199	411
2008-2009	827	12	1.5%	2	10	2008-2009	429	8	1.9%	0	8	2008-2009	12.418	473	3.8%	113	360
2011-2012	836	12	1.4%	5	7	2011-2012	396	6	1.5%	2	4	2011-2012	12.604	468	3.7%	138	330
2012-2013	816	2	0.2%	0	2	2012-2013	397	4	1.0%	0	4	2012-2013	12.575	328	2.6%	53	275
2013-2014	831	5	0.6%	1	4	2013-2014	393	5	1.3%	0	5	2013-2014	12.888	297	2.3%	51	246
2014-2015	831	8	1.0%	2	6	2014-2015	378	3	0.8%	1	2	2014-2015	13.156	279	2.1%	46	233
2015-2016	817	10	1.2%	3	7	2015-2016	389	7	1.8%	0	7	2015-2016	13.110	256	2.0%	49	207
2016-2017	804	4	0.5%	0	4	2016-2017	398	8	2.0%	0	8	2016-2017	13.522	285	2.1%	63	222

Drimmelen	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Geertruidenberg	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Moerdijk	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	2.290	59	2.6%	26	33	2005-2006	1.534	67	4.4%	23	44	2005-2006	2.885	105	3.7%	26	79
2008-2009	2.316	53	2.3%	14	39	2008-2009	1.584	49	3.1%	14	35	2008-2009	2.929	100	3.4%	31	69
2011-2012	2.255	45	2.0%	18	27	2011-2012	1.619	38	2.3%	10	28	2011-2012	2.954	75	2.5%	30	45
2012-2013	2.238	26	1.2%	5	21	2012-2013	1.666	32	1.9%	4	28	2012-2013	2.915	50	1.7%	5	45
2013-2014	2.246	21	0.9%	1	20	2013-2014	1.655	25	1.5%	4	21	2013-2014	2.991	39	1.3%	7	32
2014-2015	2.235	26	1.2%	3	23	2014-2015	1.685	31	1.8%	4	27	2014-2015	3.066	43	1.4%	10	33
2015-2016	2.237	23	1.0%	2	21	2015-2016	1.667	18	1.1%	3	15	2015-2016	3.054	41	1.3%	5	36
2016-2017	2.231	26	1.2%	5	21	2016-2017	1.704	24	1.4%	4	20	2016-2017	3.061	45	1.5%	7	38

Meest actuele vsv-cijfers van het Ministerie van OCW (2/3)

Oosterhout	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Bergen op Zoom	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Halderberge	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	4.263	177	4.1%	71	106	2005-2006	5.343	309	5.8%	88	221	2005-2006	2.402	94	3.9%	30	64
2008-2009	4.456	158	3.5%	36	122	2008-2009	5.221	226	4.3%	62	164	2008-2009	2.322	59	2.5%	15	44
2011-2012	4.445	136	3.1%	45	91	2011-2012	5.176	185	3.6%	47	138	2011-2012	2.309	80	3.5%	25	55
2012-2013	4.406	76	1.7%	11	65	2012-2013	5.208	129	2,50%	27	102	2012-2013	2.272	30	1.3%	4	26
2013-2014	4.439	91	2.1%	15	76	2013-2014	5.258	125	2.4%	14	111	2013-2014	2.286	49	2.1%	5	44
2014-2015	4.413	89	2.0%	18	71	2014-2015	5.183	98	1.9%	17	81	2014-2015	2.273	33	1.5%	10	23
2015-2016	4.353	58	1.3%	8	50	2015-2016	5.154	95	1.8%	12	83	2015-2016	2.234	39	1.8%	3	36
2016-2017	4.339	89	2.1%	10	79	2016-2017	5.154	109	2.1%	10	99	2016-2017	2.250	44	2.0%	6	38

Roosendaal	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Steenbergen	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Woensdrecht	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	6.124	284	4.6%	68	216	2005-2006	1.855	71	3.8%	23	48	2005-2006	1.478	68	4.6%	23	45
2008-2009	6.120	235	3.8%	62	173	2008-2009	1.901	60	3.2%	28	32	2008-2009	1.529	67	4.4%	13	54
2011-2012	6.051	186	3.1%	59	127	2011-2012	1.868	44	2.4%	13	31	2011-2012	1.591	59	3.7%	15	44
2012-2013	6.006	138	2.3%	30	108	2012-2013	1.867	37	2%	4	33	2012-2013	1.584	38	2.4%	5	33
2013-2014	5.846	143	2.4%	30	113	2013-2014	1.889	38	2.0%	4	34	2013-2014	1.612	25	1.6%	7	18
2014-2015	5.857	135	2.3%	22	113	2014-2015	1.820	37	2.0%	5	32	2014-2015	1.601	27	1.7%	5	22
2015-2016	5.770	120	2.1%	24	96	2015-2016	1.771	26	1.4%	2	24	2015-2016	1.584	27	1.7%	1	26
2016-2017	5.829	125	2.1%	26	99	2016-2017	1.792	18	1.0%	1	17	2016-2017	1.585	34	2.2%	5	29

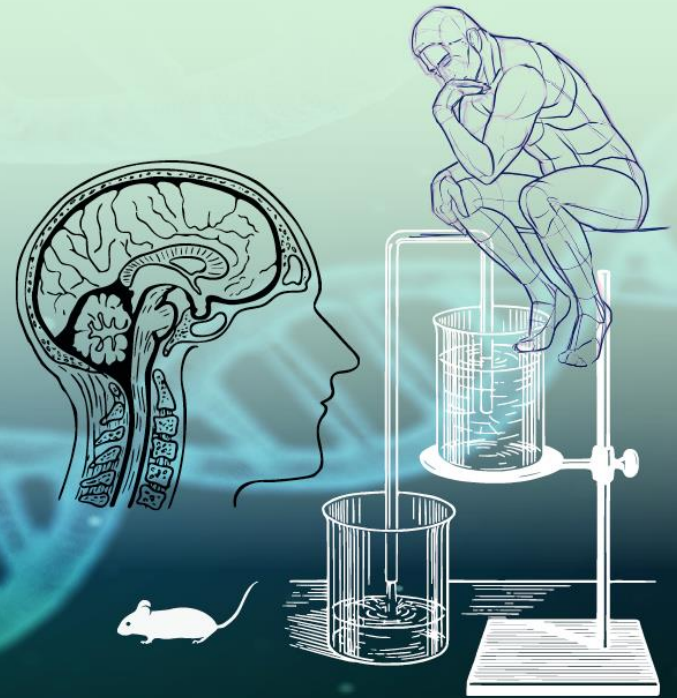
Meest actuele vsv-cijfers van het Ministerie van OCW (3/3)

Aalburg						Werken dam						Woudri chem					
Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO		Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO		Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	
2005-2006	1.173	43	3.7%	17	26	2005-2006	2.387	81	3.4%	36	45	2005-2006	1.243	35	2.8%	7	28
2008-2009	1.207	33	2.7%	7	26	2008-2009	2.328	73	3.1%	23	50	2008-2009	1.238	33	2.7%	8	25
2011-2012	1.239	35	2.8%	9	26	2011-2012	2.331	52	2.2%	14	38	2011-2012	1.233	27	2.2%	9	18
2012-2013	1.262	27	2.1%	5	22	2012-2013	2.315	39	1.7%	5	34	2012-2013	1.213	19	1.6%	3	16
2013-2014	1.257	19	1.5%	6	13	2013-2014	2.333	34	1.5%	6	28	2013-2014	1.240	14	1.1%	2	12
2014-2015	1.300	16	1.2%	5	11	2014-2015	2.345	16	0.7%	3	13	2014-2015	1.238	12	1.0%	1	11
2015-2016	1.275	19	1.5%	5	14	2015-2016	2.359	27	1.1%	6	21	2015-2016	1.250	13	1.0%	2	11
2016-2017	1.296	10	0.8%	2	8	2016-2017	2.373	32	1.4%	4	28	2016-2017	1.265	9	0.7%	0	9

Etten-Leur						Rucphen						Zundert					
Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO		Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO		Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	
2005-2006	3.234	146	4.5%	42	104	2005-2006	1.684	76	4.5%	24	52	2005-2006	1.729	45	2.6%	13	32
2008-2009	3.257	89	2.7%	30	59	2008-2009	1.759	64	3.6%	13	51	2008-2009	1.831	34	1.9%	15	19
2011-2012	3.290	102	3.1%	28	74	2011-2012	1.657	53	3.2%	12	41	2011-2012	1.876	41	2.2%	14	27
2012-2013	3.189	53	1.7%	6	47	2012-2013	1.604	31	1.9%	5	26	2012-2013	1.840	18	1%	4	14
2013-2014	3.251	57	1.8%	4	53	2013-2014	1.581	41	2.6%	5	36	2013-2014	1.818	25	1.4%	7	18
2014-2015	3.281	62	1.9%	5	57	2014-2015	1.564	30	1.9%	3	27	2014-2015	1.764	15	0.9%	4	11
2015-2016	3.331	49	1.5%	6	43	2015-2016	1.532	25	1.6%	3	22	2015-2016	1.693	22	1.3%	5	17
2016-2017	3.399	48	1.4%	4	44	2016-2017	1.522	24	1.6%	4	20	2016-2017	1.631	20	1.2%	3	17

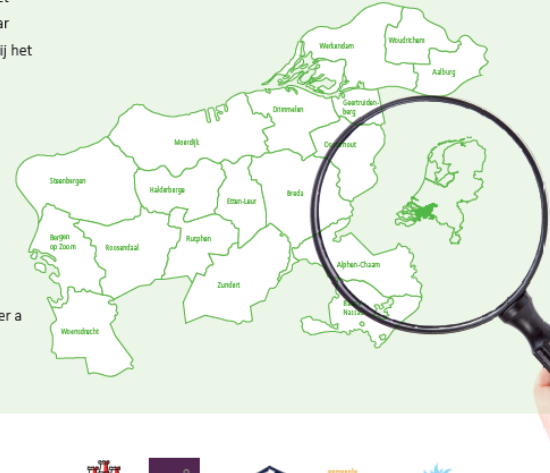

Bijlagen

Regionaal thuiszitterspact West-Brabant

- 1 De 18 West-Brabantse gemeenten in RMC-regio 34 en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs) verbinden ons in de regio West-Brabant aan de ambitie dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit. Wij regelen gezamenlijk een passend aanbod van onderwijs en/of zorg.
- 2 Het Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant stimuleert en ondersteunt de 18 West-Brabantse gemeenten en samenwerkingsverbanden om in de regio West-Brabant een sluitende thuiszittersaanpak te realiseren.
- 3 Deze sluitende aanpak begint bij het centraal stellen van het kind: steeds moeten oplossingen worden gezocht vanuit het recht van het kind op een passend aanbod. Ouders, en waar mogelijk het kind zelf, worden vanaf het begin betrokken bij het realiseren hiervan.
- 4 De sluitende aanpak omvat afspraken over:
 - a. Reductie van het aantal thuiszitters
 - b. Preventie van uitval
 - c. Samenwerking met jeugdhulp
 - d. Maatwerk voor kinderen
 - e. Route naar een passende plek
 - f. Doorzettingsmacht of -kracht
 - g. Terugdringen vrijstellingen op grond van artikel 5 onder a
 - h. De verbinding met het justitieel kader
- 5 De sluitende thuiszittersaanpak wordt verder uitgewerkt en bekrachtigd in het op overeenstemming gericht overleg (OOGO) dat gemeenten en samenwerkingsverbanden voeren.
- 6 Betrokken partijen informeren elkaar over de voortgang in het overeenstemming gericht overleg (OOGO) dat gemeenten en samenwerkingsverbanden voeren en berichten de inspectie van het Onderwijs.
- 7 Regionaal Samenwerkingsverbanden en Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant organiseren jaarlijks een thuiszittersbijeenkomst.

Samen op weg naar een sluitende thuiszittersaanpak

Eind 2017 committeerden de 18 West-Brabantse gemeenten en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs zich aan het regionaal thuiszitterspact, met als ambitie dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. “We hebben flinke stappen gezet om voor elk kind een passende oplossing te realiseren,” constateert Pieter Verdaasdonk, teamleider RBL West-Brabant, een jaar later. “Maar we zijn er nog niet.”

Wat is er het afgelopen jaar gedaan?

“We zijn met alle betrokken partijen vooral beter in gesprek gegaan over thuiszitters. Als RBL leveren wij elk kwartaal een overzicht van leerlingen die thuiszitten aan bij het regionaal samenwerkingsverband. Tijdens het periodieke thuiszittersoverleg nemen we de lijst door. Om wie gaat het, wat is er aan de hand en welke acties hebben we uitgezet? Samen gaan wij op zoek naar een passende plek voor elk kind.”

Wanneer is een kind een thuiszitter?

“Officieel spreken we van een thuiszitter als een leerling langer dan vier weken niet ingeschreven staat op een school of niet naar school gaat zonder geldige reden. Maar er zijn ook leerlingen die korter thuiszitten of slechts gedeeltelijk naar school gaan. Deze zogenaamde zorgleerlingen registreren wij apart. Waar is dreigend verzuim, om welke leerling maakt een leerplichtambtenaar zich zorgen? Ook deze leerlingen bespreken we met het samenwerkingsverband, in de hoop grotere problemen voor te kunnen zijn. Daarnaast zien we dat het samenwerkingsverband zelf leerlingen aandraagt om te bespreken tijdens het overleg. ‘Hebben jullie als leerplichtambtenaren deze leerling in het vizier?’ De thuiszitter heeft steeds meer de aandacht.”

Is er voor elke kind passend onderwijs te realiseren?

“Nee, helaas niet. Vandaar dat wij in het regionaal thuiszitterspact de ambitie hebben geformuleerd om gezamenlijk een passend aanbod van onderwijs *en/of zorg* te regelen. Als een kind om lichamelijke of psychische redenen geen onderwijs kan volgen, dan kunnen ouders een vrijstelling aanvragen van de

leerplicht. Hiervoor is een verklaring nodig van een onafhankelijke arts. Alle 18 West-Brabantse gemeenten hebben dit jaar de GGD aangewezen als onafhankelijke partij die een verzoek om vrijstelling beoordeelt, zodat er een betere afstemming mogelijk is.”

Wanneer wordt een vrijstelling afgegeven?

“Een arts van de GGD kijkt naar de belastbaarheid van een kind. Kan een kind niet naar school of is er maatwerk mogelijk? Een vrijstelling is nogal wat, want daarmee zeg je eigenlijk: jij hoeft het hele jaar niet naar school. Je kunt beargumenteren dat je een kind daarmee het recht op onderwijs ontnemt. Daarom willen wij ook meer in gesprek met de onafhankelijk arts die een verzoek om vrijstelling beoordeelt. Want misschien dat de arts van mening is dat regulier onderwijs een bepaalde leerling niet past, maar dat het samenwerkingsverband wél mogelijkheden ziet voor een passend aanbod. Of stel dat de arts constateert dat een groot aantal leerlingen uitvalt vanwege een bepaalde vorm van autisme waarvoor nog geen goede voorziening bestaat, dan zou het samenwerkingsverband kunnen overwegen een speciale onderwijsvoorziening te organiseren om die groep te helpen. Zo hopen we gezamenlijk het aantal vrijstellingen te verminderen.”

Wat kan er beter?

“In het regionaal thuiszitterspact hebben we doelen geformuleerd, maar we kunnen nu niet achteroverleunen en maar afwachten hoe het verder gaat. Hoe gaan we de doelen de komende tijd realiseren? Daar mag best wat kracht bij, wat mij betreft. We doen het in deze regio heel goed, maar het kan altijd beter. Ook de registratie blijft belangrijk. Hoe beter scholen verzuim melden, hoe sneller wij actie kunnen ondernemen. Waarom gaat een kind niet naar school en wat kunnen wij doen om een passend aanbod te realiseren? Ieder kind heeft recht op een passend onderwijs- of zorgaanbod. Daar gaat het uiteindelijk om.” ■

Geachte nieuwe wethouders jeugd en/of onderwijs,

Van harte gefeliciteerd met uw benoeming!
Hierbij bieden wij u een digitaal boeketje aan,
waarmee wij uw aandacht vragen voor kinderen
die thuis zitten zonder onderwijs. Zij hebben uw
inzet hard nodig! In dit boeketje vindt u daarvoor
de eerste aanknopingspunten.
Wij zien uit naar de samenwerking.

Met vriendelijke groet,
VNG, Ingrado, Steunpunt Passend
Onderwijs PO/VO, NJI, Gedragswerk

[Digitaal boeket](#)

“Ik hoop ertoe bij te dragen dat jongeren er niet tussenuitvallen”

Sinds november 2017 werkt Manuela Snoek als VSV-participatiecoach, een pilotfunctie die zich richt op de ondersteuning van jongeren richting de arbeidsmarkt. “Als de beste route voor een jongere de route richting werk is, dan wil je ook dat ze daar goed aankomen.”

Wat houdt de functie VSV-participatiecoach in?

“VSV-participatiecoach is een duo functie, gericht op voortijdig schoolverlaters van 18 tot en met 23 jaar, maar daarnaast vanuit participatie ook ruimer, op jongeren tot en met 27 jaar. Dat kunnen dus jongeren met of zonder uitkering zijn, die extra ondersteuning nodig hebben richting werk. Wat past bij mij? Hoe vind ik mijn weg? Maar ook: hoe presenteer ik mezelf? Hoe schrijf ik een sollicitatiebrief? Daar help ik ze bij, samen met onze partners uit het sociaal domein en daarbuiten.”

Hoe komen jongeren bij jou in beeld?

“Ik ben regelmatig te vinden op scholen, maar ook in de wijken. Soms komen er ook aanmeldingen binnen via hulpverlening of Wmo. Daarnaast dragen leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders regelmatig jongeren aan die extra ondersteuning kunnen gebruiken. Ik neem dan contact op met de jongere. In een eerste gesprek bekijk ik wat er nodig is. Waar sta je nu, waar loop je tegenaan, waar kun je hulp bij gebruiken? Dat kan heel divers zijn. Soms spelen er problemen op verschillende leefgebieden. Dan is het aan mij om ervoor te zorgen dat de jongere aankomt op de juiste plek.”

Hoe belangrijk is de samenwerking met andere partners?

“Ontzettend belangrijk. Ik werk bijvoorbeeld nauw samen met het werkgeversservicepunt, dat veel kennis heeft van de lokale arbeidsmarkt en inzicht heeft in vacatures. Ik heb regelmatig overleg met de matchmaker voor jongeren. Verder zoek ik de samenwerking die in een specifieke situatie nodig is, bijvoorbeeld met de Kredietbank of Wmo. Daarnaast kan ik als VSV-participatiecoach de brug slaan tussen participatie en het RBL. Soms is er over een jongere die een uitkering aanvraagt al veel bekend bij een leerplichtambtenaar of RMC-trajectbegeleider. Dan is het fijn als die kennis gedeeld wordt.”

Is er iets te zeggen over de resultaten tot nu toe?

“Het lastige van cijfers is dat je niet kunt meten wat er met de jongeren gebeurd zou zijn als ze geen extra ondersteuning gehad zouden hebben. Maar er zijn zeker succesverhalen. Zo ben ik op verzoek van een leerplichtambtenaar in contact gekomen met een jongedame die gestopt was met haar opleiding, geen werk had en torenhoge schulden bleek te hebben. Een klein half jaar later is ze schuldenvrij, heeft ze een baan én een startkwalificatie. Niet alleen door mijn inzet, maar zeker ook dankzij de samenwerkingspartners, onder andere voor een stukje schuldhulpverlening. Een prachtig eindresultaat.”

Waarom is het zo belangrijk om te investeren in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten?

“Het is ontzettend belangrijk dat jongeren niet thuis komen te zitten. Dat ze niet stilvallen, maar dat er een zinvolle dagbesteding is. Ik hoop ertoe bij te dragen dat ze aankomen op de plek waar ze het beste passen, dat ze er niet tussenuit vallen. Pas als ik zeker weet dat een jongere op de juiste plek is aangekomen, kan ik het loslaten.” ■

Het belang van realistische verwachtingen bij de overstap van vo naar mbo

De meeste leerlingen stappen zonder veel moeite over van het voortgezet onderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs. Maar voor een kleine groep leerlingen is die overstap niet vanzelfsprekend. RBL West-Brabant wil de overgang van vo naar mbo verbeteren. Bijvoorbeeld door leerlingen te coachen en frequenter gesprekken te voeren met verzuimende jongeren. Leerplichtambtenaar Hanneke Somers en trajectbegeleider Natasja van Geel zijn beiden werkzaam in de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen en Woensdrecht (team West). Samen kijken ze terug op het schooljaar 2017-2018.

Hoe worden leerlingen uit het voortgezet onderwijs gevolgd?

“Vmbo-leerlingen die het onderwijs verlaten, worden gevolgd via Intergrid. Dat is een programma waarin we kunnen zien voor welke vervolgopleiding leerlingen zich hebben aangemeld, of ze al ingeschreven zijn en of de plaatsing al definitief is. Scholen kunnen in dit programma aangeven of de inzet van een leerplichtambtenaar of RMC-trajectbegeleider gewenst is.”

Wanneer is die inzet gewenst?

“Dat varieert. Wij worden bijvoorbeeld ingeschakeld als een leerling het lastig vindt om een vervolgopleiding te kiezen. Of als een leerling te laat is met inschrijven. En het komt ook voor dat leerlingen zich aanmelden voor een opleiding, maar vervolgens toch besluiten de opleiding niet te gaan volgen en hun inschrijving intrekken.”

Hoe worden de leerlingen gecoacht?

“Zodra een leerling bij ons in beeld komt, bespreken we samen met de school de overdracht en nemen wij contact op met de leerling. Zijn er al stappen gezet richting een schoolinschrijving? Samen proberen wij tijdig een plaatsing te realiseren. Wij hebben goede contacten met de scholen en weten welke stappen er gezet moeten worden.”

Lukt het altijd om jongeren geplaatst te krijgen?

“Meestal wel, maar niet altijd. Met de invoering van het toelatingsrecht per 1 augustus 2017 heeft iedere mbo-student die zich uiterlijk op 1 april aanmeldt voor een mbo-opleiding het recht toegelaten te worden. Maar niet alle jongeren die naar school moeten, willen dat ook. Zo was er dit jaar een leerling die zijn vmbo-diploma niet had gehaald. Wij wisten voor hem te regelen dat hij een toelatingstoets mocht maken op een mbo-school in Dordrecht om te zien of hij op niveau 2 binnen zou kunnen stromen. Maar hij weigerde die toets te gaan afleggen. Nu heeft hij zich ingeschreven voor een entreeopleiding op een andere school. Daar staat hij nu op een wachtlijst. Dus wij doen er alles aan om jongeren te ondersteunen bij de overstap naar het mbo, maar dat lukt niet altijd. Daar hebben jongeren soms zelf ook de hand in.”

Zijn er nog verbeterpunten?

“Als een leerling er niet in slaagt zich definitief te plaatsen voor een mbo-opleiding, dan kan de decaan de hulp inroepen van de leerplichtambtenaar. Maar dat gebeurt niet altijd of te laat, als de opleidingen al vol zitten. Daarnaast hadden we dit schooljaar relatief veel te maken met voortijdige uitval – of eigenlijk dreigende uitval, want vaak werd er een oplossing gevonden voor een alternatief traject. Zo kon een leerling tijdelijk binnen het bedrijf van zijn vader aan de slag als een soort stage. Veel jongeren vielen uit omdat ze verkeerde verwachtingen hadden van een opleiding. Tijdens een open dag werd een prachtig beeld voorgeschoteld, maar de praktijk bleek vervolgens anders. Daarin hebben scholen nog een belangrijke rol te vervullen, in het creëren van realistische verwachtingen van een vervolgopleiding.” ■

“Iedere jongere verdient een kans om op een passende plek te komen”

RBL West-Brabant wil een sluitend regionaal vangnet creëren voor jongeren in een kwetsbare positie. Als coördinator Regionaal Vangnet VSV heeft Ans Machielse bij RBL West-Brabant een zeer divers takenpakket, van het opsporen van knelpunten in het beleid tot het organiseren van actietafels met partners om een passende oplossing te zoeken voor jongeren met complexe problematiek. “Het uiteindelijke doel is om een regionaal sluitend vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie te realiseren.”

Wat is jouw rol?

“Ik ben coördinator Regionaal Vangnet VSV. Professionals uit de gehele regio kunnen bij mij terecht met vragen, bijvoorbeeld als ze vastlopen in een complexe casus. Ik probeer dan de juiste mensen bij elkaar te brengen. Op het moment dat ze met elkaar in gesprek zijn, doe ik weer een stapje terug. Daarnaast spoor ik knelpunten in het beleid op, zowel bij gemeenten als onderwijsinstellingen. Een actuele discussie is bijvoorbeeld de overheveling van middelen van scholen naar zorginstellingen die een stukje onderwijs verzorgen. Daarover moeten duidelijke afspraken worden gemaakt, om discussies over de bekostiging te voorkomen.”

Waarom is er een vangnet nodig?

“Jongeren met een lager leerniveau hebben een verhoogde kans op voortijdig schoolverlaten. We willen kwetsbare jongeren tijdig in beeld hebben, om ze te helpen het hoogst haalbare te realiseren. De eerste insteek is het behalen van een startkwalificatie, maar dat is niet voor iedereen haalbaar. Het kan dus ook een duurzame uitstroom naar de arbeidsmarkt zijn. We zetten in op maatwerk. Een casus is nooit zwart-wit. Daarbij is een goede samenwerking tussen professionals essentieel. We hebben aandacht voor kwetsbare jongeren met een lager leerniveau, maar ook voor jongeren die al langere tijd thuiszitten. We proberen ze in beweging te krijgen om te investeren in hun eigen toekomst, bijvoorbeeld door jongeren een Dynamo-traject aan te bieden.”

Wat is Dynamo?

“Dynamo is een traject van vier weken, waarin gemotiveerde jongeren gedurende acht dagen aan de slag gaan met een gevarieerd programma om te ontdekken wat hun capaciteiten zijn en te werken aan hun toekomst. Ze volgen workshops en trainingen met veel aandacht voor zelfreflectie, maar ook praktische vaardigheden, zoals het opstellen van een CV en het voeren van een sollicitatiegesprek.”

Wat is de kracht van Dynamo?

“Persoonlijk vind ik de groepsdynamiek heel mooi. Jongeren zijn vaak heel open. Dat verbaast mij iedere keer weer. Ze kennen elkaar net, maar vaak wordt op de tweede dag al alles op tafel gelegd. Dat sterkt de groep enorm. Sommige jongeren stromen uit naar werk of zorg, maar we zien dat het merendeel van de jongeren die het Dynamo-traject hebben gevolgd uiteindelijk de keuze maakt om terug naar school te gaan. Een prachtig resultaat.”

Wat kan beter?

“Samenwerking blijft essentieel. Het is belangrijk dat professionals elkaar weten te vinden. Maar het sociaal domein is in iedere gemeente weer anders geregeld, waardoor het soms een flinke zoektocht is om de juiste partijen te vinden. Als coördinator zie ik het als mijn persoonlijke opdracht om goed in kaart te brengen hoe het sociaal domein in iedere gemeente is geregeld, zodat ik professionals kan doorverwijzen als zij vastlopen met een complexe casus. Uiteindelijk willen we allemaal dat zoveel mogelijk jongeren de juiste ondersteuning krijgen om iets van hun toekomst te maken. Ik kom zelf uit het werkveld en vrees dat het een utopie is dat er nooit meer iemand tussenuit valt, maar samen doen we er alles aan om jongeren in de hele regio de beste kansen te bieden. Daar gaan we voor.” ■

'Iedereen op zijn plek in West-Brabant'

betekent dat wij iedere jongere een passend onderwijs-, arbeids- of zorgperspectief bieden.

> Doel

Een regionaal sluitend vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie realiseren. Dit doen we door goed samenspel tussen onderwijs, RMC en de partners uit het Sociaal Domein, zoals onder andere het Centrum voor Jeugd en Gezin, de kredietbank, wmo, de beleidsadviseurs van de gemeenten en het Werkplein.

> Voor wie

Alle professionals die vastlopen bij het begeleiden van jongeren tussen 12 en 23 jaar.

> Wat

Samen met onze partners voor deze jongeren (maatwerk)oplossingen creëren.

> Hoe

Allereerst willen wij voor de betrokken professionals vraagbaak zijn, maar wanneer een casus erom vraagt, nodigen we de betrokken partners aan onze actietafel om samen met hen naar passende oplossingen te zoeken.

> Tevens

We gaan structurele knelpunten op de beleidsagenda van gemeenten en onderwijsinstellingen plaatsen, zodat het lokale en regionale beleid rondom jongeren in een

kwetsbare positie aantoonbaar gaat verbeteren.

> Bijvoorbeeld

- Een jongere kan door complexe problemen zijn opleiding niet afmaken;
- Loop je bij de begeleiding tegen de grenzen van het onderwijsbeleid aan;
- Een jongere wil weer naar school, maar is niet plaatsbaar;
- Een jongere heeft financiële problemen, maar weet niet waar en hoe hij financieel geholpen kan worden.

Kortom, is de casus zo complex dat een oplossing niet zomaar is gevonden, neem dan contact op met het Regionaal Vangnet, de partner van en vraagbaak voor de professional in West-Brabant.

> Contactpersoon

Ans Machielse
Coördinator Regionaal Vangnet VSV,
werkdagen: maandag t/m donderdag.

T (06) 12 76 46 74

E vangnet@rbl-westbrabant.nl

I www.rblwest-brabant.nl

Samen aan zet om voortijdige schooluitval terug te dringen

Elke jongere heeft recht op een plek om zich naar vermogen voor te bereiden op een maatschappelijk onafhankelijke positie. Vanuit deze ambitie werd in 2017 gestart met de uitvoering van het vierjarig Regionaal Programma 'iedereen op z'n plek in West-Brabant', waarin de regionale aanpak voor voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie is beschreven. Eind 2018, halverwege de uitvoering van deze regionale aanpak, is het tijd om de balans op te maken. "We zijn goed op dreef," constateert Liesbeth van der Lee, regionaal beleidsadviseur voorkomen voortijdig schoolverlaten. "De 18 West-Brabantse gemeenten in deze regio werken al langer samen aan het tegengaan van voortijdige schooluitval. Dankzij deze regionale aanpak hebben we het aantal voortijdig schoolverlaters de afgelopen tien jaar met meer dan 50 procent weten terug te brengen. Een prachtig resultaat."

Waar is de regionale aanpak 'iedereen op z'n plek in West-Brabant' op gericht?

"Toen we zo'n tien jaar geleden begonnen met de regionale aanpak waren er nog veel problemen op te lossen in het primair onderwijs. Vervolgens is de aandacht verlegd naar het voorkomen van uitval in het voortgezet onderwijs. Inmiddels hebben we ook daar de uitval aanzienlijk teruggebracht. In de huidige aanpak ligt het accent dan ook vooral op het voorkomen van uitval in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Ongeveer 80 procent van de uitvallers die we jaarlijks registreren, valt uit op het mbo."

Hoe wordt daar op ingezet?

"De leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders proberen bijvoorbeeld zo vroeg mogelijk met jongeren in gesprek te gaan om definitieve uitval te voorkomen. Daarom is het ook zo belangrijk dat scholen beginnend verzuim tijdig melden. Daarnaast hebben we het programma 'iedereen op z'n plek in West-Brabant', waarin onze regionale aanpak is beschreven met een breed instrumentarium aan maatregelen. Een belangrijk onderdeel van dit programma zijn de vier plusvoorzieningen voor de opvang van overbelaste jongeren. Zo is er in Breda een speciale observatieklas voor jongeren die meer aandacht nodig hebben."

Ligt de uitvoering van het programma op schema?

"Ja, de uitvoering verloopt volgens verwachting. Een aantal projecten uit onze regio heeft zelfs landelijk aandacht gekregen, zoals M@ZL, een methodiek voor een integrale aanpak van ziekteverzuim bij scholieren. Een ander succes is het plusloket, waarin de plusvoorzieningen uit West-Brabant verenigd zijn. Vertegenwoordigers van de vier plusvoorzieningen bespreken samen welke jongeren van de voorzieningen gebruik kunnen maken en of er knelpunten zijn. Zowel op casusniveau als op beleidsniveau stemmen ze af wat er speelt, om de structuur en de regie van de plusvoorzieningen te bewaken. Dat is vrijwel uniek in Nederland. En zo zijn er nog veel meer succesvolle projecten te noemen, zoals Dynamo, de transfercoaches en Talenten zonder papieren. Te veel om op te noemen."

Wat heeft 'Talenten zonder papieren' opgeleverd?

"Talenten zonder papieren is een zeer intensief project, waarbij onder meer afspraken zijn gemaakt met scholen over het inrichten van een pre-entreeopleiding. Voor sommige jongeren met een lager niveau is de overstap naar het mbo heel groot, bijvoorbeeld voor leerlingen van de praktijkschool. Een pre-entreeopleiding geeft ze de mogelijkheid alvast modules te volgen uit het mbo-onderwijs, terwijl ze nog op de praktijkschool zitten. Doordat de overgang naar een entree-opleiding hiermee beter geborgd wordt, vallen er minder leerlingen uit op het mbo."

En de transfercoaches?

"Een transfercoach begeleidt leerlingen uit het voortgezet onderwijs die de overstap maken naar het mbo. Komt een leerling ook daadwerkelijk aan, hoe verloopt de eerste schooldag en sluit de opleiding aan bij de verwachtingen? We zien dat 95 procent van de leerlingen die begeleid worden door een transfercoach het eerste jaar van de opleiding afmaakt. Dus ook die aanpak werpt zijn vruchten af. We doen het in deze regio heel goed. Daar mogen we trots op zijn."

Meer weten over de vierjarige regionale aanpak? Lees het Regionaal Programma 'iedereen op z'n plek in West-Brabant'.

